

SLOVENSKI NAROD.

Knjižna vrsta dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike.
Imenitni: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 80 vrn.,
za uradne razglase 120 K, za poslano in reklame 2 K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravišstvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova
ulice št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 120—	celoletno	K 140—
polletno	60—	polletno	70—
3 mesečno	30—	3 mesečno	35—
1	10—	1	12—

Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulice št. 5, L. nadstropje.
Telefon št. 34.

Bopise sprejema le podpisane in zapadne izjavne.
Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 60 vinarjev.

Kako so bili Lahji favorizirani od avstrijske vlade na škodo Jugoslovanov.

Do leta 1866. je Avstrija hotela igrati v Italiji vlogo laške »Vormacht«. Podlago za to sta ji dajali njeni dve, čisto laški provinciji, Lombardija in Benečija. To podlago pa je ojačila s tem, da je predstavljala kot laški provinciji ne samo laški Trento, temveč tudi svoje jadranske provincije (Goriško - Gradišansko, Trst, Istro in Dalmacijo). V smislu te politike se je ona v teh krajih posluževala v upravi skoraj izključno le laškega jezika. Vsi javni uradi so uradovali laški (v Istri, Dalmaciji in Trentu se na sodiščih niti nemške vloge sprejemati niso smele) in laške so bile tudi skoro vse šole.

Ta politika se je nadaljevala tudi po izgubi onih dveh italijanskih provincij. Avstrija se ni hotela odreči definitivno svojim aspiracijam v Italiji. Vrh tega so prišli iz odstopljenih provincij laški uradniki, ki so ostali zvesti Avstriji in ki so našli službe v jadranskih provincijah.

Se bolj pa se je akcentuirala italofilska politika v upravi teh provincij, od kar se je sklenila trozveža. Z ozirom na Italijo se je v upravi opuščalo vse, kar bi moglo žaliti občutljivost avstrijskih Lahov. Ti pa so smatrali za žaljenje svojih pravic vsako, i najmanj vnoševanje slovenskega elementa. Vsako šolo, ki je bila ustanovljena v jugoslovanskih krajih, imenovanje katerega slovenskega uradnika, vporabo kake slovenske besede v uradih, in obveščanje s slovenskimi strankami so primorski Lahji razkrili kot atentat na svojo narodno posest in so klicali na pomoč laško vlado, ki je tudi res mnogokrat intervenirala. Znano je kako je Crispi v tem oziru izvrševal presijo na avstrijsko vlado posredovanjem Bismarckovim. Jugoslovanom so se odrekale naprimitivnejše ljudske šole, na sodiščih so bili zaslišani potom tolmačev a razsodbe so se razglasile v laškem jeziku in v nekaterih slovenskih okrajih na Goriškem v nemškem.

Do zadnjega časa je izhajal službeni list »L' Osservatore triestino« v Trstu edinele v laškem jeziku, akoravno je velika večina Primorja slovenske narodnosti. Po laški okupaciji se je spremenil le grb; v ostalem ni bilo treba niti najmanjše spremembe.

Napis na tržaških sodiščih, ki so bila namenjena tudi velikim slovenskim teritorijem, so bili le laški. Na namestništvu, torej na najvišji administrativni oblasti, sploh ni bilo napisov, da ne bi nemški ali slovenski napis žalil Italijanov.

V mestu Trstu niso mogli Slovenci izposlovati za kakih 2500 slovenskih otrok niti ene slovenske javne ljudske šole, dočim so Lahji razven univerze imeli vse šole in so smeli na graški in inomostski univerzi polagati izpite v laškem jeziku. Vlada jim je vzdrževala laško obrtno šolo in trgovsko in navtično akademijo in je bila pripravljena prevzeti tudi občinsko laško gimnazijo in realko, ki jih pa laški občinski svet iz političnih razlogov ni hotel izročiti. Svoje šole so si morali Slovenci vzdrževati iz privatnih sredstev. Vsi naporji Slovencev za doseg javnih šol so ostali pri vladi brezuspešni, ker se ni hotela zameriti Italijanom.

Velika večina uradnikov je bila laška ne samo po jeziku, temveč tudi po mišljenju in je pri volitvah podpirala najradikalnejšo laško stranko. Celotno naivistično uradništvo, n. pr. namestniki Depretis in Rinaldini so se odlikovali po svoji poitalijančevalni politiki; nemški namestnik Hohenlohe pa je bil 1. 1915. na zahtevo Lahov iz Trsta odstranjen.

Mesto Trst je vživalo tako obširno avtonomijo kakor nobeno drugo mesto v Avstriji. Imelo je na podlagi takozvanega statuta od državne uprave skoraj popolnoma neodvisno občinsko upravo in provincialno zakonodajno moč. Na tako važnem šolskem polju je bil tržaški mestni svet, oz. mestni odbor popolnoma avtonomen. Vstanavljanje šol, določevanje učnega jezika, imenovanje učiteljskega osebja je spadalo v njihovo izključno kompetenco. Le v pedagoškem oziru je državna oblast izvrševala neko nadzorstvo, ki je pa bilo zelo problematično vrednosti. Tudi v stavbenih stvarih ni imela državna oblast nikake ingerence. Do malo let pred vojno je državna oblast prepustila občinski upravi celo vse obrtne stvari, med drugim tudi podeljevanje obrtnih koncesij, kar je občinski upravi dajalo neizmerno moč nad srednjim stanom.

Volilni red za občinski svet pa je bil zgrajen na plutokračnih načelih. Laško - nacionalna buržoazija je vsled tega imela neomejeno gospodstvo nad mestom. Sele v zadnjih letih je vlada pripravila občinski zastop kot provincialno zakonodajno oblast od tega, da je tudi širšim masam dovolila omejeno zastopstvo. Slovenski element je tvoril skoraj dve petini prebivalstva in vsled onega krivičnega volilnega reda mogel priti do neznatnega števila občinskih zastopnikov le v okolici.

Vkljub ustavi, ki je zagotavljala vsem narodom jezikovno enakopravnost, so bili Slovenci nasproti občinski upravi brezpravni. Vlada jih je na milost in na nemilost prepustila Lahom. V občinskih uradih so bile slovenske stranke izpostavljene najhujšemu zasramovanju ako so hotele govoriti slovenski. In vendar so morali tam plačevati davke in se obračati na nje v vseh vojaških stvarih. Tudi te dve pannonji javne uprave je namreč državna oblast prepustila občinski upravi. Iz občinskih uradov ni prišla niti ena slovenska beseda, a v mestnem svetu se je z brutalno silo potlačil vsak poizkus slovenskih zastopnikov, da bi se v razpravah posluževali slovenskega jezika.

Vse to je državna oblast ne samo trpela, temveč tudi v svojih uradih posnemala. Edinele na sodiščih se je v zadnjih letih vsaj deloma omogočila slovenskim strankam razprava v njihovem jeziku. Prej so se te zasliševale s pomočjo tolmačev kakor kakki inozemci. V drugih uradih pa je suvereno vladal le laški in deloma nemški jezik. Vsa uprava je imela na zunaj laško lice; le v obveščanju s centralnimi oblastmi so se uradi deloma posluževali nemškega jezika. Sodišča so obveščala z najvišjim sodiščem na Dunaju skoraj izključno v laškem jeziku, dočim je bil slovenski jezik popolnoma izključen. Tudi najvišje sodišče je svoje razsodbe za Primorsko izdajalo večinoma v laškem jeziku, za neke slovenske okraje v nemškem a niti ene v slovenskem.

Enako je bilo tudi pri avtonomnih zastopstvih.

K delavski zavarovalnici proti neizvedenosti v Trstu je vlada priklopila tudi čisto slovenske kronovine Kranjske in Dalmacije a ji je dala tak statut, da so Italijani imeli v zastopstvu pretežno večino. Ostale slovenske pokrajine je priklopila k nemškemu Gradcu. Na isti način je izročila Italijanom penzijski zavod za civilne uradnike. Na čelo tega poslednjega je imenovala voditelja laško nacionalne stranke državnega poslanca dr. Piattoco, ki je pred laško vojno pobegnil v Italijo.

Očitno favoriziranje Lahov se je pokazalo v volilni reformi za dunajski parlament. Med vsemi avstrijskimi narodi so oni dobili relativno največje število poslancev.

Pri Lahih je prišel 1 poslanec na 40.304 preb., pri Nemcih na približno 41.000 prebivalcev, pri Slovencih na 67.000 prebivalcev in tako naprej v vedno rastoči proporciji, pri Malorujah celo šele na 140.000 prebivalcev. Da so se sploh mogli formirati laški

volilni okraji (na Primorskem namreč, izvzemši Furlanijo, ni nikjer kompaktnega laškega teritorija) so priklopili k tem okrajem tudi slovenska naseljena z mnogimi tisoči Jugoslovanov.

Tudi pravljanje volitev so imeli Lahji v svojih rokah in so to izrabljali v najgrše volilne mahinacije in nasilstva proti katerim ni vlada reagirala temveč jih celo podpirala. Tako je n. pr. leta 1897. ko so Lahji v Trstu napeli vse sile, da vržejo slovenskega kandidata tržaške okolice, in IV. mestnega razreda, podaljšali med volitvijo volilni čas v mestu za dve uri, dočim se je v okolici volitev zaključila. Na ta način so Lahji izvedli vseh v okolici in vporabili vsa sredstva, da so v podaljšanem času zmagali, vporabili v to svrhu nedvigovne in nedostavljene volilne legitimacije.

Tudi na ekonomičnem polju je vlada savorizirala Lahe. Za liška mesta je trosila milijone in milijone, dočim je slovenske okraje pustila mnogokrat celo brez najpotrebnejših cest. Javna dela je oddajala večinoma laškim podjetnikom, celo laškim podnikom, kakor n. pr. velika in draga pristanišna dela v Trstu; gradnjo železnice (Trst - Bellak).

Dajala je nerazumno več subvencij laškim korporacijam nego jugoslovanskim; zlasti je trosila v to svrhu veliko v Furlaniji.

Lahji pa so se za to tudi izkazali hvaležnim. Njihovi zastopniki v dunajskem parlamentu so vodili oportunistično politiko; podpirali so vsako vlado. Italijani sami so svoje poslanke imenovali »uomini d'affari« in so odobravali njihovo politiko.

Ni ni tako značilno za avstrijsko politiko napram Lahom nego dejstvo, da so celo takozvani tredentari dobivali in sprejemali visoka odlikovanja za svoje zasluge, kakor med drugimi Rizzi, bivši župan puljski in deželni glavar istrski in vitez Scaramaga, tržaški poslanec, dočim tržaški Slovenci niso bili nikdar deležni odlikovanj, na katera, v ostalem, niso aspirirali.

Ob izbruhu vojne leta 1914. je laško prebivalstvo tržaško priredilo patriotične demonstracije in je smelo ne-kaznjeno razsajati proti Slovanom. Demonstranti so napadli srbski konzulat in so razbili srbski grb.

Isti dan so vseučilišni dijak na Dunaju hodili po dunajskih ulicah, držeč se pod pazduho s svojimi nemškimi tovariši in, prepevale patriotične nemške in laške himne, so manifestirali pred Radeckega spomenikom.

Ziljotto, zadrski župan, ki se danes odlikuje po svoji propagandi za združenje jadranskih dežel z Italijo, je ob

isti priliki poslal vdanostno brzojavko cesarju Francu Jožefu I.

Tržaški in istrski Lahji so, zlasti ob začetku vojne, ovajali civilnim in vojaškim oblastvom Slovence kot srbo- in rusofile in s tem povzročili mnogo aretacij in internacij.

Tako so se torej tudi ob tej priložnosti dunajska vlada in primorski Lahji našli združeni v sovražstvu proti Jugoslovanom.

Dr. Rybar.

Nevaren maneuver.

Kakor bi bilo samoobsebi umevno, se nam sporoča brez kakih dolgovestnih fraz, da so ponudili boljševiki Italiji mir in da je sprejel Nitti Leninovega zaupnika. Če se novica obistini, se seveda ne sme misliti, da so bili boljševiki aktivni del in Italija nekaka milostljiva prejemnica, ampak ravno nasprotno. Italija meče aduta za adutom, odhod Sonnina v Orlanda iz Pariza, koketiranje z Nemčijo in Avstrijo, projekt angleško - francosko - italijanske zveze in drugo — ter sedaj Lenin. Italija ne obupa v svojih imperijalističnih ciljih in ne pride v zadrego. Če gre Orlando, pride Nitti, za Tittontijem Scialoia — eden preteknejši od drugega. Kaj hoče doseči Italija s tem zadnjim maneuverom?

Predvsem bi bilo dobro opozoriti, da bo prinesla v najkrajšem času Agenzia Stefani najodločnejši elementi teh »izmišljotin«. Tudi to spada k stvari.

Dozdaj ni hotela vedeti oficijelna Italija o boljševizmu ničesar — javno namreč — ker bi bilo to neprevodno, dokler ni odločeno, če ostanejo na krmilu ali ne. Zdaj pa, ko obstojajo protiboljševske armade samo še po imenu, vidi Italija, da je prišel pravi trenutek, da vsaj namigne, če že ne reče jasne besede.

Vitisa, ki je nastal v Angliji in Franciji vsled teh vesti, si ni težko predočiti. Vse lepe sanje o obmejnih državah, ki bodo čuvale nad boljševizmom, so spuhtele in boljševizem se je prikazal na tisti točki, ki je ne samo blizu Francije in Anglije, ampak kar je hujše — ki je blizu premorskih posestev teh dveh držav.

Treba je namreč pomisliti, da je boljševiška vladavina med najbolj imperialističnimi, kar jih je kdaj svet videl, ne morejo zato, ker vodita operacije caristična generala Gurko in Evert, ampak ker leži v celi stvari pristno ruska ideja, ki jo je propagiral s takim navdušenjem Dostoevski, da je namreč vsa zapadna kultura gnila in da mora priti

do podnožja samega »Pantelijskega Visa«.

Povelje se je glasilo, da mora naš bataljon na vsak način in za vsako ceno zavzeti »Pantelijski Visa«. Kakor vse gore v Makedoniji, je tudi »Pantelijski Visa« popolnoma goleti enega drevesa, niti najmanjše sence, nikjer trave, povsod samo kamenje, razbeljeno od vročega septemberskega solca. Tudi voda nikjer.

Ob desetih je začel naš bataljon napadati, čete so napredovale nekaj korakov, ali so se morale takoj ustaviti, ker z obeh bokov so sipale ruske strojnice svinčenke v naše vrste! Napredovali smo zelo počasi, tako da smo okoli dveh popoldne prišli komaj na polovici brega.

Tu je bilo največje nevarje, ker so nas mogli že opaziti Bolgari, ki so nas čakali v svojih vtrjenjih na gribu. K sreči je naše goroko topništvo prišlo za nami in začelo obstreljevati bolgarska vtrjenja. Pohota je morala čakati, a to čakanje, ki je trajalo skoro celo uro, je bilo najhujše. Ves dan smo se plazili v največji vročini po kamenju, solnce je pripekalo, a vode nikjer.

(Konec prihodnji.)

LISTEK.

Vitimir F. Jelenc:

Pantelijski Vis.

(Iz »Spominov slovenskega legionarja«.)

Težko pričakovani in toliko zaželjeni dan je prišel. Navsezgodaj 14. septembra 1918. leta so zagrmeli od vseh strani naši topovi in bruhanji ognj in smrt na bolgarske položaje. Orlašali so se vsi kalibri: preko naših glav so piskali brdski topovi, zvižgali poljaki, renčale vse mogoče havbice, zdaj iz zdaj je zapuhal ogromni rovovec, a vmes so bučali Hasenovci. Bila je to res prav prijetna godba za naša ušesa, velika overtira velikega dela, ki nas je čakalo!

Že toliko časa se je govorilo na vseh naših položajih o začetku ofenzive na solunski fronti, modrovalo se vse mogoče, ali na današnji dan bliži smo prepričani, da trenutek ni daleč.

Naš bataljon (1. bat. 8. polka) je bil takrat v rezervi na položaju »En-

gleskinja«, severozapadno od Dobrega Polja; ali 14. septembra v največjem bombardiranju smo dobili povelje, da v prvem mraku zasedemo prvo linijo na položaju »Rovovska kosa«.

Bombardiranje je trajalo brez presledka ves dan; popoldne so začele odgovarjati bolgarske in nemške baterije, zato smo presedeli popoldne v svojih skrivališčih in debatirali o uspehu naše akcije.

V prvem mraku je zavzel naš bataljon dodeljene mu položaje, okoli enajstih ponoči smo bili na svojih mestih. Seveda o spanju ni bilo govora. Naše baterije so venomer nadaljevale bombardiranje, a sovražnik je odgovarjal s kratkimi barabami.

Z napetostjo smo pričakovali nadaljnjih povelj. Noč je prešla v napetem pričakovanju in komaj se je zdanilo, so začele bolgarske baterije odgovarjati z vso silo našim. Bil je to veličasten topovski dvoboj, ki je trajal ves dan 15. septembra do popoldneva, ko bi se moral razviti napad na našem desnem krilu. Ali do napada v pravem smislu ni prišlo, ker naše desno krilo ni moglo dobiti zveze z levim krilom Drinske divizije.

Celokupni napad je bil torej preložen na 16. septembra na tretjo uro zjutraj.

Ob dveh zjutraj smo bili že pripravljeni, mislili smo, da nas dočaka Bolgari po svoji navadi v svojih rovih z bombami. — Točno ob treh zjutraj so se odpravile prve patrole — nameto smo pričakovali spopada — ali vse je bilo tiho in mirno, bombardiranje je na obeh straneh prenehalo. . . . Ni minilo niti deset minut, ko so patrole javile, da so brez ovir dosepele bodljikave ograje pred bolgarskimi rovi, ki so bili — vsi prazni. . . .

Na to vest je ostali bataljon šel naprej; tu smo šele videli strahoviti učinek naše artiljerije, ki je v pravem pomenu besede zasula sovražnikove rove, razbila in razmetala vse zapreke in ovire in nam tako odprla pot. . . .

Bolgari so v noči zapustili prvo linijo svojega položaja, ker niso mogli vzdržati sile našega bombardiranja. Izjansilo se je že, ko smo zavzeli bolgarske položaje, ki so nam o njih še pred par dnevi bolgarski vojaki pripovedovali, da so tako vtrjeni, da jih ne zavzamemo nikdar. Spustili smo se v dolino reke Gradešnice, a

prehod preko reke so Bolgari hoteli braniti iz »Gradešniškega Visa«. Toda z večjim maneuveranjem našega desnega krila, se je to preprečilo. Bolgari so se umaknili na drugo svojo linijo, kjer so branili fort »Koburg«, »Ana« in »Aneta«. Ali tudi tu se niso mogli držati dolgo. Drugi bataljon našega polka je naskočil to linijo z bajoneti in jo zavzel po kratki in ogorčeni borbi. Tako smo prešli reko Gradešnico, zavzeli »Gradešniški Visa«, kjer nas je prehitela noč.

Odpočili smo se le nekaj ur, ker že ob dveh zjutraj smo šli naprej; a dobili smo poročila, da so se Bolgari umaknili na svoje rezervne položaje »Pantelijski Visa« — Kota 1580.

Ob solnčnem vzhodu smo dospeli skoraj do podnožja »Pantelijskega Visa«. Naprej nismo mogli. Ako je poskušala samo mala patrola, da se približa podnožju, so zakleptale od vseh strani bolgarske in ruske strojnice, in naprej je bilo nemogoče. Trajalo je nekoliko dni, da smo stali pred hribom in gledali vanj. K sreči so nato začeli Bolgari z bombardiranjem, in naš bataljon se je skril v ogromnem dimu eksplozij največjih granat, priplazil tik

za ves svet odrešenje samo iz Rusije.

Mogoče ni neupravičena domneva, da je za sedaj še to italijanski bluff. Niti oziroma Scialoja došel v Pariz in London in bo skušal dopovedati tamošnjim gospodom, da se pojavlja boljševizem v Italiji od dveh strani, od proletarijata in nacionalistov. Pri prvem, ker se zavlačuje rešitev italijanskih mej, kar vstvarja nevzdržne gospodarske razmere, pri drugem, ker ne ugodijo zavezniški zahtevi Italije in misli iskati narodno izpolnitev svojih zahtev po drugačnem receptu. Če bi se bilo to zgodilo danes leto, bi bili nastopili Anglija in Francija neumljeno. Danes, po ruski skušnji, se seveda ne bosta podali v to avanturo. Lahko mogoče in verjetno je torej, da bosta skušali ti dve velesili z Ameriko vred kolikortoliko ugoditi italijanskim zahtevam. Kajti, ko vidi Angli-

ja, da ni mogoče zatreči boljševizma, se ji zdi, da je pač najbolje, če se vstvari z njim modus vivendi, zato se pogaja z Litvinovom v Stockholmu. Najbolje se pa zdi Ententi, da je, če se sploh ne pojavi. Zato bo skušala to preprečiti — s koncesijami! In to bodo šle na najožje. Druga možnost bi bila, da doseže Italija pri Ententi s tem poskusom ravno obratno. Tu je treba pomisliti, da je bil rojen Machiavelli — v Italiji! Takrat bi bila Italija zmogla proglasiti pravi boljševizem, ki bi igral pri njem italijanski nacionalistično vlogo. In ti bi zahtevali Reko in še marsikaj — seveda ne iz naslova pač pa iz bistva imperikalizma!

In pri nas? Kaj nas briga, kar se godi v Rusiji, saj nam je povedal pariški »Figaro«, kakšen bav — bav je boljševizem, in poleg tega imamo tam — Denikina!

Joso Jurkovič.

Ignotus:

Zakaj so Črnogorci odstavili svojega kralja.

III.

Kaj pa je zakrivil kralj Nikola? Kakšni so njegovi politični grehi? Zakaj ne more in ne sme več biti črnogorski kralj?

Vsa ta vprašanja niso nova za one, ki so ob času avstrijske okupacije na Balkanu živeli v inozemstvu, naročito pa v Parizu ter so zasledovali vehementno politično borbo proti kralju Nikoli, in njegovo prav tako srdito »defenzivo«. Za one, ki so bili v stanu slediti duetu med kraljem in Andrijo Radovićem (predsednikom črnogorskega odbora za narodno ujedinjenje), je to vprašanje tudi že definitivno rešeno, in to ne baš v korist kralja Nikole.

Pri nas Slovencih je bil kralj Nikola do vojne zelo popularen, lahko celo ugotovimo, da je bil pri nas bolj poznat kot kralj Peter sam. Njegova himna »Onam' onamo« se je pela na Slovenskem skoro povsod ob času turško-balkanske vojne. Skratka: kralj Nikola je bil povsem simpatičen gospod za vsakega Slovenca. In zares lahko trdimo, da se nam tudi nikdar ni direktno zameril, vsaj do leta 1915. In 1916, ko je enkrat za vselej in nepovratno izgubil vse naše simpatije. Prvi povod je bila njegova sramotna kapitulacija in kar je v zvezi z njo. Drugič pa je zaigral vse naše simpatije takrat, ko so Italijani pri eni svojih ofenzivah vzeli Gorico in potem uspešno napredovali v nekih predelih Goriške Slovenije. Takrat je stari kralj pohitel telegrafirati svojemu kraljevskemu zetju. V svojem telegramu se ni zadovoljil s tem, da bi čestital italijanskemu kralju na velikem uspehu, marveč je naročito naglašal, da mu čestita na zavzetju italijanskih zemelj. Obenem pa je tudi povdarjal, da se nada, da bodo italijanski sokolovi, ko osvojijo italijanske (!) kraje, osvobodili tudi njegovo črnogorsko kameno. Ta telegram je bil tudi obelodanjen v uradnem »Glasu Črnogorca«, ki je tedaj izhajal v Neully sur. Takrat je kralj jasno pokazal, kako je pravzaprav pojmoval jugoslovensko vprašanje. Obenem pa je tudi vsemu jugoslovenskemu svetu obznanil, od kod mu je prišla inspiracija za ta telegram, kakor v ostalem za vsako njegovo politično idejo od avstrijske invazije sem. Pisec teh vrstic je bil v Parizu ob času ženevske konference in je imel zelo ugodno priliko opazovati, s kakšnimi občutki so zasledovali črnogorski krogi ta posvetovanje. Znano je, da je odšel kot njih zastopnik v Ženovo Vujović, finančni minister kralja Nikole, ali da ni bil pripuščen k posvetovanjem. Radi tega so se gospodje črnogorski ministri najbolj srdili na dr. Korošca, češ, vsaj on bi bil moral imeti nekaj smisla za pravičnost, če kot svetnik, ako ne kot politik. Od Srbijancev seveda niso mogli pričakovati, da jih pripuste na konferenco.

Da je bila vsa politika kralja Nikole za takrat popolnoma »made in Italy«, moglo se je tudi vedeti že, predno je poslal dotični svoj famozni in sramotni telegram. Par mesecev poprej mu je njegov ministerski predsednik Andrija Radović izročil predlog ceje njegove vlade, v katerem mu svetuje, naj se odpove prestolu v korist Karadžordževićem. Nikola je odgovoril Radoviću, »da še ni bil (Radović) niti rojen, ko je že on (kralj) o tem sanjal in deloval«, in si je izgovoril par dni za razmišljanje. Nato je urno odkuril v Italijo, a ko se je vrnil, je kategorično in definitivno odklonil Radovićev predlog.

Od tega trenutka datira že omenjena propagandistična vojna Andrije Radovića proti kralju Nikoli. Radovićev kabinet je podal ostavko, na kar je bil osnovan Črnogorski odbor za narodno ujedinjenje. Ta odbor je organiziral proti kralju srdito ofenzivo, o kateri smo že govorili. Kot prvi defenzivni izpad kraljev se mora smatrati gori omenjeni telegram, ki je tako razgaljal posebno za nas Slovence.

Propaganda »Odbora za narodno ujedinjenje« je imela v prvi vrsti ta namen, da vsemu svetu, zlasti pa zaveznikom dokaže, da je kralj Nikola (in z njim vsa uradna Črna gora) le za šalo napovedal vojno Avstriji, da je vodil neodkritosrčno in s tem več škodil nego koristil Srbiji sami, kakor tudi zaveznikom; z eno besedo, da je kralj Nikola izdal interese Srbije in potemtakem tudi stvar zaveznikov. Središče celega dokazovanja pa je tvorila zgodovina obrambe in padca znamenitega Lovčena, črnogorske svete Gore, ki je najglavnejša strateška pozicija proti kotorski trdnjavi, kjer je tudi grob vladike Rada, velikega jugoslovanskega pesnika.

Ako bi hoteli dobiti vpogled v to borbo, bi morali prečitati vso ogromno literaturo, ki je nanizana o tem vprašanju v listu »Ujedinjenje« in v »Bulletin Monténégren« z ene strani, z druge pa obrambo kralja Nikole v »Glasu Črnogorca« in v knjigi »Le Monténégro dans la Grande Guerre«, ki jo je napisal cetinjski advokat Vlade Popović, najbolj vnet branitelj kralja Nikole in njegove politike, in še tako bi se človek težko orientiral. Navaža se z ene in druge strani ogromni material, vendar, v kolikor se spominjam, se dva slučaja, ki se ju hočem kasneje dotakniti, ne nahajata nikjer niti v »Ujedinjenju«, niti v »Bulletin Monténégren«. Kajpada, tudi brez tega je bila Radovićeva akcija tako usodopolna za staro »gospodara«, za one pa, ki so iskali orientacijskih točk v »črnogorski klobasi« tako prepričevalna, da se lahko svobodno trdi, da je Radović svojega bivšega monarha moralno popolnoma ubil v očeh vseh nepristranskih gledalcev tega velikega dvoboja. Vendar mislim, da je potrebno, da navedem to, kar sem slišal o padcu Lovčena od očividcev, črnogorskih beguncev, s katerimi sem imel priliko govoriti ob umikanju skozi Albanijo:

»Ko so bili Avstrijci zaposeli neke važne položaje na Lovčenu in v Orblju, je prišel knjaz Petar« in na Cetinje brez navedbe in brez dovoljenja zapustil tak svojo armado. Vojni minister general Vešović ga je vprašal v prisotnosti šefa generalnega štaba (vrhovne komande), polkovnika Pešića, kdo mu je dovolil, da lahko zapusti armado. Knjaz Petar je molčal. Vešović se je na to obrnil k Pešiću ter ga vprašal, da li mu je on dal takšno dovoljenje. Ko je Pešić odgovoril, da ne, je general Vešović izjavil knjazu Petru z zelo strogim glasom, da ga odstavljata z njegovega položaja ter je takoj potem imenoval na njegovo mesto generala Luka Goljica. Pri tem incidentu je bila zraven tudi knjeginja Ksenija, ki ga je neprestano vlekla za plašč z vidnim namenom zadržati ga, da ne bi odgovarjal. Tako so pripovedovali očvidci.

O isti stvari lahko navedem še tale incident, kateremu sem imel prišlo osebno prisostvovati na ladji »Re d'Italia« v valonskem pristanišču. Na brodu je bilo mnogo Jugoslovenov, med nami tudi nekaj Črnogorcev. Nekoga dne je prišel na ladjo srpski general Janković, ki je bil vrhovni komandant črnogorske armade v svetovni vojni. V razgovoru je neki črnogorski vojak rekel (ime imam zabeleženo, ali mislim, da ga ni potrebno omenjati), da so dobili črnogorski batalion pismeno povelje od knjaza Petra, da ni treba braniti neke pozicije na Lovčenu in da naj se umaknejo.

Se interesantnejši pa je nastopal slučaj, ki jasno kaže, da ta ali oni ni imel popolnoma čistih prstov pri pro-

*) Najmlajši sin kralja Nikole in takrat komandant lovčenskega oddelka črnogorske vojske.

*) Kneginja Ksenija velja kot najinteligentnejši član dinastije Petrovića. Ona vodi pravzaprav celo politiko kralja Nikole in brez njenega vedenja ne ukrene kralj ničesar na »svoje roko«.

pati Črna gora: »Ko se ne bo polnoma sestali v Podgorici komandanti posrednih oddelkov (Serdar Janko Vukotić, general Mitar Martinović, veljuda Gjuro Petrović, Serdar Pešić, šef generalnega štaba črnogorske vojske i. dr.), se je dogodil huren incident, pri katerem je Serdar Janko Vukotić kričal na vse grlo, da je treba Mitar Martinovića degradirati za to, ker je zapustil Lovčen, a vojvoda Gjuro Petrović, da se mora izročiti vojnemu sodišču, ker je po svoji lastni inicijativi zapustil drugače nezavzetne in nepristopne pozicije na grahovskem (Grahovo) sektorju. Vojvoda (Gjuro) je začel takoj protestirati ter je rekel: »Kaj vi govorite! Jaz sem dobil za takšni postopek telegrafično povelje od vrhovne komande!« Na vprašanje, kje ima ta telegram, je poslal vojvoda dva vojaka, da naj mu prinesejo obleko, v kateri se je zares nahajal takšen telegram. Navzočji šef generalnega štaba črnogorske vojske, srbski polkovnik Pešić, je začel takoj protestirati, da on tega telegrama ni nikdar podpisal, niti ga ni ekspediral. Začelo iskati po delovodnem protokolu ter najdejo, da je tam isti telegram popolnoma pravilno vpisan (zaveden). Ali tudi potem se je polkovnik Pešić še zaklinjal, da on tega telegrama ni podpisal...»

Naj dodam še tole zabeležko iz mojega dnevnika, ki sem jo napisal na podlagi pripovedovanja neklih Pastrovićev, ki sicer niso Črnogorci, ali so se borili na položajih lovčenskega oddelka. Ti so mi pripovedovali, da je rekel general Mitar Martinović v Podgorici vojakom svojega oddelka: »Vlada nas je izdala, kdor more, naj beži, če hoče.«

Bi li nepravilno, ako bi ne omenil tukaj tudi dogodek, ki mi ga je pripovedoval v Meduvi srbski oficir v črnogorski vrhovni komandi: »Kralj Nikola je govoril v Podgorici narodu, in tu je rekel med drugim tudi tole: Poslal sem avstrijskemu cesarju telegram, v katerem sem mu predložil premirje. Odgovor je glasil, da se zahteva predaja orožja, predaja srbskih in vseh avstrijskih podanikov.«

— Bi li kateri od vas pristal na takšne pogoje? — je zaklical kralj.

— Ne bi nihče, gospodar, — se je glasil odgovor.

— Tudi jaz ne bom! — je končal kralj.

In tako zna skoro vsak Črnogorec pripovedovati po eno ali več zgodbic, tihočij se črnogorske katastrofe. V koliko odgovarjajo vse one verzije resnici, je težko dognati. Eno je gotovo, da so te govorice in vesti povzročale, da Nikola ni mogel več mirno spati. Za to je skrbel predvsem Andrija Ra-

dović, o katerem sem že zgoraj spregovoril.

Človek bi rekel, da ni bila njegova naloga bogve kako težka. Črna Gora je držala, kjer niso mogoče nobene tajnosti. Vse, kar koli je gospodar rekel in čelo mislil, se je takoj vedelo tudi »u čaršiji« (t. j. na javnem trgu). Prav tako je bil tudi kralj točno informiran zvečer o vsem, kar se je dopoldne zgodilo, a zjutraj o tem, kar se je reklo zvečer. Ali prav radi tega so v toliko verodostojnejše pripovedke tudi najskromnejšega Črnogorca o vprašanju, ki nas zanima. Po tem takem je imel g. Radović na razpolago ogromen material, ki ga je tudi spretno uporabil.

Interesantno je zabeležiti fakt, da so motivirali svoje postopanje (kadar so jih kraljevci, nazivaj izdajnike svoje domovine), s tem, da je kralj s svojo politiko sam zakrivil vso nesrečo Črne Gore, posebno še njeno sramoto, ker ni hotel rešiti črnogorske armade, kakor je to napravila Srbija, temveč jo je prepustil sovražniku, ki jo je vso ujel. Imeli smo večkrat priliko diskutirati o tej stvari protikraljevske borbe z črnogorskimi univerzitetnimi omladinjci (Ti so igrali namreč veliko vlogo v celji propagandi). Morali so priznati, da je kralj Nikola napravil s tem, da je pobegnil v inozemstvo brez svoje armade, jugoslovanski stvari takorekoč največjo uslugo v svojem življenju, dasi proti svoji volji.

To se je jasno pokazalo povodom balkanske konference v Parizu ob času vojne. Na to konferenco ni bila Črna gora prvotno niti povabljena. To svoje stališče so utemeljevali zavezniški z izgovorom, da nima Črna Gora na fronti nobene bojne jedinice. Kasneje je dobila Črna Gora pristop na to konferenco na intervencijo italijanskega ministra zunanjih zadev Sonnina. Ta dogodek nam kaže, da je kraljev beg brez armade naravnost srečno naključje za jugoslovansko stvar.

Pa bodi že karkoli, to je gotovo, da je Radovićeva akcija imela dober uspeh v inozemstvu. Vsi listi v Franciji, Angliji in tudi v Italiji so obširno pisali o izdajstvu kralja Nikole in njegove politike. Z eno besedo vsak ga je poznal, posebno pa v Franciji. Radi tega človek res ne ve, če se je njegova vlada šalila ali kaj, ko je poslala v prvi polovici leta 1917. srbski vladi na Krf noto, v kateri je poziva, da naj pride na dan s konkretnimi predlogi za skupno delo ene in druge države na polju jugoslovanskega ujedinjenja. Znano je, da ni Srbija sploh ničesar odgovorila na to noto. Pravi in zasluženi odgovor pa je dobila še le v Kriski deklaraciji, ki je vdarila temelj jugoslovanski državi teg zadela smrtni udarec nadam kralja Nikole.

Korespondenca med Viljemom II. in carjem Nikolajem.

»Vossische Zeitung« objavlja korespondenco med Viljemom II. in carjem Nikolajem. Pisma, ki jih objavlja, so nesporno avtentična. Najdena so bila v carjevi mapi po umoru njegove rodbine. Prvo pismo nosi datum 3. novembra 1894 in se nanaša na smrt carja Aleksandra III., drugo pismo je datirano z dne 7. februarja 1895. To pismo je velezanimivo zaradi tega, ker točno označuje mišljenje in čustvovanje bivšega nemškega cesarja. V pismu čitamo: »Francija si je na presenetljiv način izbrala novega predsednika in sprejela vlado. Z amnestijo je otvorila vrata največjim zločincem, ki jih je prejšnja vlada z velikimi težavami dala zatreči. Moj državni zbor se vedno čim najslabše mogoče, kolebu naprej in nazaj s socialistom, ki jim podžigajo židje in ultramontanisti katoličji. Obe stranki ste, kolikor morem pregledati, poklicani, da jih od prvega do zadnjega obesimo.« Treje pismo nosi datum 26. aprila 1895 in se nanaša na skupno intervencijo Nemčije, Rusije in Francije, ki je prisilila po končani kitajsko-japonski vojni japonsko vlado, da se je odpovedala večjemu delu svojih v tej vojni izvojevanih pridobitev. V tem pismu pravi Viljem med drugim: »Storil bom vse, kolikor je v moji moči, da ohranim Evropi mir in da krilem tudi Rusiji hrbet v svrhu, da ne bo mogel nihče zavirati njene akcije na Daljnem vstoku. Zakaj, eno je jasno, da bo Rusija v bodočnosti imela veliko nalogo, da posveča vso svojo pozornost azijskemu kontinentu in da brani Evropo proti napadom velike rumene rase.« V pismu z dne 10. julija 1895 piše Viljem II.: »Evropa Ti mora biti hvaležna za to, da si tako hitro razumel veliko vprašanje bodočnosti, da je treba Rusiji posvečati pozornost Aziji ter braniti križ in staro krščansko evropsko kulturo pred napadi Monopolov in budizma. Pri tem si seveda želiš, da imaš zavarovan hrbet. Popolnoma naravno je, da smatram za svojo nalogo, da bom nastopil proti vsakemu poskusu, da bi se kdo vmešaval v

Tvoje zadeve in da bi Te v Evropi zahrbtno napadli v času, ko izpolnjuješ veliko misijo, ki so jo ti določila nebesa. To je tako gotovo, kakor amen v očenašu.« Pismo z dne 26. septembra 1895 se nanaša na odnosaje med Rusijo in Francijo... V tem pismu je Viljem točno, naravnost v bengalični luči, označil svoje stališče nasproti republikani in republikancem. V pismu nastopa Viljem proti temu, da se udeležujejo veliki knezi, državniki in generali raznih francoskih republikanskih slavnosti, in pravi: »Kaj je posledica teh nastopov pri nas doma, v državah, kjer so republikanci revolucionarji de natura in kjer se upravičeno z njimi postopa kot z ljudmi, ki jih je treba postrežiti ali obesiti? Ti ljudje pravijo potem našim ostalim zvestim podanikom: »Ah, mi nismo nevarni in zlobni ljudje, pogledite v Francijo, tam vidite monarhiste v najlepši slogi z revolucionarji. Zakaj bi naj tudi pri nas ne bilo tako?« Francoska republika je izšla iz velike revolucije in propagira ideje te revolucije. Ne pozabi: Faure (takratni predsednik francoske republike) sedi brez osebne krivde na prestolu francoske kraljevske dvojice po božji milosti, katerih glave so odsekali francoski republikanci. Kri teh Velikanstev se brejmenj to državo. Povej mi, ali je ta država od onega časa še bila kdaj srečna in mirna, ali ni kupčila krvoprelitja za krvoprelitje, ali ni vodila vojno za vojno, dokler ni pogrešila vso Evropo in Rusijo v potoke krvi in dokler si ni končno napravila celo komunjo? Nikl, vzemi mojo besedo na to, da je božje prokletstvo zavezno zadelo to ljudstvo. Nam krščanski kraljem in cesarjem so nebesa naložila eno edino sveto dolžnost, da vzdržujemo načelo »o božji milosti«. Lahko se nahajamo v dobrih odnosih s francosko republiko, nikdar ni nikoli pa ne moremo stopiti z njo v intimne zveze. Bojim se vedno, da se ljudje pri opetovanju in dolžnih posestih v Franciji ne uživajo v republikanske ideje, ne da bi tu sami čutili.«

Politične vesti.

== Politični klub ima svoj sestanek v petek, dne 9. t. m. ob 8. svečer v hotelu »Slona«. Pred sestankom odborova seja.

== Parlamentarne volitve bodo 16. aprila. »Politika« javlja, da bo volilni red prihodnji teden izgotovljen. Vlada še ni sklenila, ali bodo dne 16. aprila samo volitve za konstituantno ali tudi za parlament. Kar se tiče števila poslancev za konstituantno, so mnenja različna. Večina ministrov misli, da naj bi znašalo število poslancev za konstituantno 600, drugi pa menijo, da zadostuje 300 do 350 poslancev. Vprašanje o udeležbi članov opozicijskega bloka se bo rešilo v ustavnem odseku po počitnicah. Del radikalnih poslancev baje misli, da naj se radikalcu udeležbe priprave tega projekta za novo ustavo. Prejkone bodo storili to tudi člani narodnega kluba in skupine dr. Korošceve.

== Naše šolske knjige. Kakšnega pomena so za mladino šolske knjige, ni treba posebej razlagati. Zadostuje povdariti, da tvorijo z malimi izjemami, ne samo glavno podlago za vse poznejše specialne študije, ampak da bazira na njih poznejše dijakovo svetovno naziranje. Seveda, ne samo na njih, tu pridejo v poštev še razni faktorji, med najvažnejšimi pač učitelji, ali škoda bi si bilo prikriti vpliv šolskih knjig na učenje. Od tod bo v stari Avstriji za narodne šole in univerze, od tod zaplemba s strani Avstrije med vojno skoro vseh slovenskih učnih knjig, kjer se je nahajala ne samo kakak protidržavna beseda — takih sploh bilo ni — ampak kaka beseda, ki ni izrečno povdarjala Avstrije. Take besede pa se ne nahajajo samo v leposlovnih spisih, ampak tudi v zemljepisju in zgodovini. Tako je gledala na to Avstrija, ki je bila stara velesila in ji ni bilo treba iti za tem, da bi navarševala svojo mladino za kake neodrešene kraje. In pri nas? Mi smo mlada država, nismo velesila, in nam hočejo odrzati kraje, brez katerih bi dolgo ne mogli živeti. Tu imajo pisatelji učnih knjig in učitelji najvišjo nalogo, da vcepijo mladini že v nežni mladosti prepričanje, da so to naši kraji, ki nam jih je ugrabila surova sila. Kaj bi se zgodilo n. pr. s profesorjem, ki bi bil izdal med vojno knjigo, ki bi prištevata Trst, Gorico in Pulo k Italiji? In kaj z vsemi drugimi, ki bi bili udeleženi pri tem? In za Avstrijo kot državo niso imeli ti kraji takega pomena kot za nas, kajti s stališča Avstrije je prebival to narod, ki bi ga bila udusila raje danes kot jutri. Kaj pa se je zgodilo pri nas s pisateljem in z vsemi, ki so bili udeleženi pri knjigi, ki prištevata k Italiji Gorico, Trst in Pulo — in to sedaj, ko še ni nobene odločitve v tem vprašanju? Čuhte, kaj: knjigo mislijo vzeti začasno iz prometa in prelepiti dotična mesta. Da, da, zato gre pri nas tako, ker je vse skupaj samo prelepljeno, da se vidi skozi stari tekst. Pri takih razmerah je pač težko delati!

P. P.

== Priprave za občinske volitve v Zagrebu. Pri mestni upravi se marljivo dela na sestavi volilnih imenikov. Kakor se čuje, bo število volilcev presegalo 20.000. (Zagreb šteje preko 200.000 prebivalcev). Od žen, ki imajo volilno pravico, se je javilo doslej okrog 1000.

== Radikali in volitve. Beograd, 7. januarja. Radikali so priredili 4. t. m. v Požarevcu strankarski shod, na katerem pa ni bilo niti 150 prisotnih. Vsled tega dejstva vlada v radikalnih krogih velika pobitost, ker vidijo, da jih je ljudstvo zapustilo.

== Tajnik demokratske stranke za severno Srbijo. Narodni poslanec dr. Aleksa Mijović je prevzel danes posle tajnika demokratske stranke za severno Srbijo.

== Vojna odškodnina Srbiji. LDU. Beograd, 7. januarja. Predvčeršnjim dopoldne se je v Parizu končala seja jugoslovanskih delegatov z zastopniki francoskega ministerskega predsednika glede vojne odškodnine, ki jo ima dobiti Srbija. Naši delegatje so nastojali na tem, da se prizna Srbiji prednost pri priznanju deleža iz splošne vojne odškodnine. Posebno poročilo veli, da je bila ta zahteva odklonjena. Nato je Francija zahtevala, naj ji Jugoslavija odstopi prebitke žetve iz leta 1920, na kar pa naša vlada ni mogla pristati. Francozi so vsled tega v soboto odstopili od svoje zahteve. Kakor znano, so nam zavezniški ponudili 5% splošne vojne odškodnine, dočim so naši delegati zahtevali 6%. Predvčeršnjim je v tem pogledu padla rešitev. Naši državni priprave iz splošne vojne odškodnine vsota ene ou voldruze milijarde frankov. Uradno poročilo o tej seji doslej še ni dospelo v Beograd.

== Prometna zveza z Italijo. »Corriere della Sera« prinaša iz Trsta brziavo, v kateri poroča, da se je po desetdnevni pogajanji med italijanski-

ni in jugoslovenski delegati v Ljubljani posredovali do sedaj sporazum glede rešitve važnih problemov, pendentnih med obema državama že nad leto dni in tičočih se prometa, carine, policije, pošte in in brzojava. »Veste«, pravi list, »se sprejela v Trstu z živim zadovoljenjem. V Trstu se upa, da se je s tem zaključila faza negotovosti in težkoč v trgovskih odnosih z istočnim zaledjem.« »Corriere« je naslovil to vest z »Italijansko-srbski trgovski sporazum«. Italijansko časopisje zelo rado nazivlje našo državo »srbsko«, zasledujoč pri tem posebne namene. To nas sicer popolnoma nič ne iritira in bi tega sploh ne omenjali, da se ni ravno »Corriere« v zadnjem času odločno zavzemal za sporazum Italije z nami in stalno stališču medsebojnega prijateljstva. Zato se nam čudno zdi, da hoče sedaj tudi ta list prezirati naše ujedinenje, ki je bilo cilj vseh treh naših državnotvornih plemen pred in med vojno, cilj, ki je bistveno pripomogel do Vittoria Veneta, da govorimo in italijanskem žargonu.

— **Sikst. Cadorna, Trentino.** LDU Rim, 4. januarja. (DKU) Agenzia Stefani javlja: Listi objavljajo razgovor z generalom Cadorno o misliji princa Siksta. Cadorna odločno zanikava trditve, da je leta 1917. poslal odposlanca v Švico, da bi Avstriji ponudil mir proti odstopitvi onega dela Tirolske, kjer prebivajo Italijani. Cadorna je dodal, da je bil vedno preverjen o potrebi, da se vzpostavi meja na Brennerju in da ni nikdar predlagal ali odobral, da se Italija zadovolji s Trentinom. — »Berliner Tageblatt« poroča iz Rima: Odkritja Sikstovih dokumentov vzbujajo tukaj splošno ogorčenost. — »Tribuna«, »Corriere della sera«, »Idea Nazionale«, skratka vsi imenitnejši listi protestirajo zoper osumljenje Italije.

— **Zveza narodov.** LDU Lyon, 5. januarja. (Brezlično.) Kakor poroča »Chicago Tribune« iz New Yorka, je poslanik Zedinjenih držav Wallace dobil iz Washingtona obvestilo, da bo predsednik Wilson sklical prvo sejo sveta zveze narodov tudi v primeru, da bi senat ne ratificiral mirovne pogodbe. V smislu versailleske pogodbe ima namreč Wilson pravico, dati inicijativo za ta sestanek.

— **Načrt čehoslovaške ustave.** »Lidove Noviny« priobčujo v ekscerptu zakonski načrt ustave za čehoslovaško republiko. Po tem načrtu je čehoslovaška država demokratska republika s predsednikom na čelu, ki ga volita parlament in senat. Čehoslovaška bo torej imela dve zbornici. Narodni shromajenje in senat. Zakonodajalno in upravno delovanje deželnih zborov preneha. Predsednik republike ima pravico, da lahko razpusti obe zbornici. Vlada, kakor predsednik sam se lahko obtožita, ako za to glasuje tričetrtinska večina poslancev v Narodnem shromajenju. Predsednik lahko odkloni od Narodnega shromajenja sprejet zakon. Ako pa obvede zbornici s 2/3 večino glasov z novo za dotični zakon, stopi ta zakon v veljavo tudi brez podpisa predsednikovega. Ako je zbornica razpuščena, nadzoruje vlado do novih volitev poseben odbor, obstoječ iz 18 članov. Izmed teh jih mora pripadati ena tretjina senatu, dve tretjini pa poslanski zbornici. Ta odbor nadzoruje tako vlado, kakor tudi eksekutivo. Predsednik je lahko izvoljen dvakrat zaporedoma, in je odgovoren samo za veleizjavo. Ako poslanska zbornica izrazi nezaupnico vladi ali odkloni kak njen predlog, mora vlada odstopiti. Ločitev države od cerkve se ima takoj izvršiti. Vsaka nasilna denacionalizacija je prepovedana in pod gotovimi okoliščinami tudi kazniva. Češčina je službeni jezik republike, češčina je uradni jezik vseh državnih uradov, armade in finančnih zavodov. Češki jezik je obvezen predmet na vseh srednjih šolah. Vse avtonomne oblasti in javni zavodi so zavezani, da sprejemajo ustneno in pisneno vlogo v češkem jeziku. Pripadnikom drugih narodnosti v onih okrajih, kjer tvorijo 20 odstotkov prebivalstva, se zagotavlja možnost, da zadobijo pravico v svojem jeziku. Narodnim manjšinam se zagotavlja manjšinske šole.

— **Ženevska konvencija.** LDU Praga, 6. januarja (ČTU.) Predsednik švicarske republike je sporočil čehoslovaški vladi, da se sprejme njena prošnja za pristopitev h konvenciji, ki je bila sklenjena v Ženevi dne 6. julija 1906 in ki se tiče izboljšanja položaja ranjenecv in bolnikov v armadah, toda le v primeru, ako v zmislu člena 32 tega dogovora pogodbene države tekem enega leta ne ugovarjajo pri švicarski vladi.

— **Mirovne pogodbe z Nemčijo in Avstrijo.** LDU Beograd, 7. januarja. Mirovna pogodba z Nemčijo se bo ratificirala v drugi polovici t. m. Dotlej bo tudi že dotiskano besedilo te pogodbe, in sicer v srbohrvaščini in slovenščini. Besedilo pogodbe z Avstrijo je tudi že v tisku in se tiska v Zagrebu in Ljubljani.

— **Boljševiška nesreča v Bolgariji.** LDU Beograd, 7. januarja. O dogodkih v Bolgariji poroča »Politika« preko Pirota: Stavka na železnih trati traja dalje. Na mnogih mestih so se krvavo spopadli vojniki in stavkajoči komunisti. Vse kaže, da dobiva boljševiška organizacija v Bolgariji močno podporo iz Rusije. Ministrski predsednik Stambulski je mobiliziral svoje pristaje. Ponekod so vojniki — železničarji prevzeli za-

lezniško službo. Pozvani so pod orožje tudi stavkajoči uslužbenci pošte in brzojava.

POLOŽAJ ZA ITALIJO. — ITALIJA IN SREDNJA EVROPA.

LDU Trst, 5. januarja. »Corriere della sera« poroča, da je imel Ernesto Vercesi v Milanu predavanje o srednjeevropskem problemu. Dr. Vercesi je izjavil, da je temeljne važnosti za uspešen razvoj italijanske bodočnosti stališče, ki ga bo Italija zavzela z ozirom na srednjeevropsko vprašanje. Italija mora na vsak način odklanjati ustanovitve donavske federacije; v lastno škodo ne vidi vsi odgovorni državniški krogi dovolj jasno, kaj je njihova dolžnost, ampak so se slepo zagrizli v reško in dalmatinsko vprašanje. Za Italijo ni nevaren Beograd ali Zagreb, ampak Budimpešta, ki priteza Dunaj v ekonomsko zvezo. Samo če se Italija pomiri z Jugoslavijo, bo mogla preprečiti osnove novega bloka, ki bi težil na Adrijo. V svoji kratkovidnosti sprejemajo in slavijo ti krogi gotove hrvatske politike, ki streme za tem, da se vzpostavi stara monarhija, največja sovražnica Italije. Dr. Vercesi apelira na javnost, da se zave in spozna, da je ustvaritev in okrepitev Jugoslavije koristnejša za Italijo, kot pa kakršnakoli formacija drugih skupin. Naglašal je posebno, da je treba podpirati ministrskega predsednika Nittijsa s celo narodovo močjo v njegovih poizkusih, da se začne Italija direktno pogajati z Jugoslavijo. Predavatelju so poslušalci z velikim odobravanjem in navdušenjem ploskali.

SCIALOJA IN DAVIDOVIČ.

LDU Beograd, 5. januarja. Zastopnik ministra za zunanje posle g. Ljuba Davidovič je prejel iz Pariza od Scialoje to-le brzojanko: Čestitke, ki mi jih je vaša ekscelencija ljubezno izrazila, so me globoko ganile in sem vam iskreno hvaležen. Vaši ekscelenci in junaškemu narodu, čigar zunanjo politiko vodite, pošiljam svoje čestitke, navdahnjene z željo, da vez, ki družbi naša dva naroda, postane še tesnejša.

LEGIONARSKA VOLILNA PRAVICA.

LDU Praga, 7. januarja. (ČTU.) »Česke Slovo« poroča: Legionarji bodo imeli volilno pravico za volitve v čehoslovaški državni zbor. To se bo tako uredilo, da bodo sprejeli v načrt o volitvah za državni zbor določbo, po kateri bodo legionarji, ki se nahajajo dosedaj v Sibiriji, tam volili svoje poslance. Ti poslanci bodo imeli sedež v praškem državnem zboru, kakor hitro se bodo vrnili domov.

LEGIONARJI IZ SIBIRIJE.

LDU Praga, 6. januarja. (ČTU.) Kakor poroča repatriacijski oddelek ministrstva za narodno brambo, je parnik »Italamaru« davj dospel v Trst s sibirskimi legionarji. Del legionarjev je že odpravljen s sanitetnim vlakom v Budjejevice, drug del pa pride v par dneh. Dne 10. januarja bo prišel v Trst parnik »Scotlandmaru« z 981 invalidnim legionarjem in 54 ženskami.

POGAJANJA V PRAGI.

LDU Dunaj, 7. januarja. (DKU) Državni kancelar dr. Renner bo v petek, dne 9. januarja odpotoval v Prago. Z njim odpotujejo vodje gospodarskih državnih uradov, državna tajnika dr. Reich in Zerdik, državni podtajnik dr. Ellenbogen, državni tajnik dr. Löwenfeld — Russ ter več referentov za pogajanja, ki se bodo vodila v Pragi. Iz Prage se bodo dr. Renner in njegovi spremljevalci vrnili v ponedeljek, dne 12. januarja. Kakor javljajo listi, so člani delegacije, ki odide v Prago, sekcijski načelnik državnega urada za zunanje posle dr. Schüller, sekcijski načelnik državnega urada za finance Mühlhens, sekcijski načelnik prometnega urada Enders, sekcijski načelnik državnega urada za notranje posle Davy in dvorni svetnik trgovskega urada Klos. Kakor je razvidno iz sestave delegacije, gre pri pogajanjih v Pragi izključno za gospodarska vprašanja, kakor za vprašanje premoga, dobave sladkorja, za vraščanje omejenega prometa, provizorijalnih trgovskih pogodb in kompenzacijskega prometa na industrijskem polju.

VOLITEV PREDSEDNIKA FRANCO-SKE REPUBLIKE.

LDU Pariz, 6. januarja. (DKU) Agence Havas poroča: Ministrski svet je sklenil, da se vrši volitev predsednika republike dne 17. januarja.

CLEMENCEAU NE KANDIDIRA?

LDU Pariz, 7. januarja. (DKU.) Kakor soglasno poročajo listi, ministrski predsednik Clemenceau ne kandidira za predsednika republike, vendar pa se zdj gotovo, da ga bodo na dan volitve skupine parlamenta in zbornice silile, naj kandidira. Verjetno je, da Clemenceau tega ne bo odklanjal. V ostalem pa pišejo listi soglasno, da bo Millerand Clemenceaujev naslednik kot ministrski predsednik.

TUJ KAPITAL SI OSVAJA DUNAJSKI FINANČNI TRG.

Dunaj, 6. januarja. Gospodarsko in finančno nazadovanje v Nemški Avstriji postaja od dne do dne katastrofalnejše. V mesecu decembru nazadovanje je bilo dunajske hranilnice za nadaljnjih 4 milijone kron vlog. Pošta hranilnice je obvela v slabotnem letu, da je na dan 170 milijard odloženih, od česar je

mesecu decembru svoje deleže. Tuj kapital se je polastil skoro vseh dunajskih bank. Oesterr. Länderbank je prešla popolnoma v francoske roke in bo od sedaj naprej njena centrala v Parizu, filijalka pa na Dunaju. Več kakor polovico delnic Wiener Depositenbank je kupila znana Banca Commerciale v Milanu, pri Wiener Verkehrsbank je udeležben angleški kapital že s 25 milijoni kron, francoska tekstilna industrija pa se je polastila Wiener Kommerzbank, kjer je investirala že 45 milijonov frankov. Popolen preobrat na dunajskem finančnem trgu in preložitve težišča v inozemstvo je posledica vojne katastrofe, ki je potisnila Avstrijo in z njo Dunaj popolnoma v ozadije. Avstrija bo imela za leto 1919. 18 milijard kron deficita, Dunaj sam 400 milijonov kron, Niže Avstrijska pa 105 milijonov kron. Pravice za izdajanje bankovcev so se prvega januarja avstro-ogrske banki podaljšale, kar pomeni, da vlada v finančnih krogih današnje Avstrije popolna nezmoglost za izvedbo kakršnekoli finančne operacije in nerazumevanje razmer, da bi bilo vendar že enkrat treba zamenjati stare avstro-ogrske bankovce z novim pravim denarjem avstrijske republike.

DR. LAMMASCH UMRL.

Dne 6. januarja je v Solnogradu umrl univerzitetni profesor in bivši avstrijski ministrski predsednik dr. Henrik Lammasch v starosti 67 let. Zadel ga je kap.

1500 OBTOŽENCEV.

LDU Dunaj, 7. januarja. (ČTU.) »Der Neue Tag« poroča, da je ententa napravila seznamek 1500 oseb, ki jih mora Nemčija izročiti ententnemu sodnemu dvoru. Nemška vlada je Clemenceauju neuradno sporočila, da bo demisijsko, ako se ji bo ta seznamek predložil.

DUNAJSKI LISTI PROTI DRAMI CLEMENCEAUJA.

Dunaj, 6. januarja. V nekem dunajskem gledališču bi se imela v kratkem uprizoriti filozofska drama Clemenceauja »Pačolan sreče«. Današnji dunajski listi z vso vehemenco protestirajo proti uprizoritvi drame iz peresa Clemenceauja, češ, da je on glavni krivec propasti in nesreče Avstrije.

SLAB MIR ZA MADŽARSKO.

LDU Dunaj, 6. januarja. (ČTU.) »Journal« poroča iz Budimpešte: General Franchet d'Esperey je izjavil ministrskemu predsedniku Huszardu, da bo mir z Ogrsko zelo trd. Vslad Karolyjeve revolucije in boljševizma bo Ogrska dobila veliko slabši mir, kot bi ga dobila drugače.

SOVJETI HOČEJO MIR Z ROMUNJO.

LDU Bukarešta, 6. januarja. (Dun. kor. ur.) Romunski dopisni urad Dacia poroča: Socijalistični list »Chemarca« javlja baie iz zanesljivega vira, da je ruska sovietska vlada stavila romunski vladi mirovni predlog Rusija priznava priklonitev Besarabije k Romuniji, ako Romunija ne bo poslala čet proti boljševikom.

KOMUNISTI V AMERIKI.

LDU Washington, 7. januarja. (DKU, brezlično.) Policijski departement je včeraj objavil, da je bilo 2907 komunistov aretiranih in deportiranih. Zasledovanja se nadaljujejo. Včeraj je bil aretiran Martens, glavni pomagač sovietskih agentov in osebnj prijatelj Trockega.

PROTI KOMUNISTOM V AMERIKI.

LDU Amsterdam, 4. januarja. (DKU) Reutersjev urad poroča iz Washingtona, da so bili izdajatelji vseh komunističnih časnikov aretirani. Dne 2. januarja je bilo v Zedinjenih državah aretiranih 4500 radikalcev. Mnogi izmed aretiranih so inozemci, posebno Rusi. Zaprtili so mnogo komunističnih propagandnih spisov. Več kot polovico aretirancev bodo najbrže izgnali.

Neodrešena domovina.

— **Poslanci iz zasedenega ozemlja.** LDU Zagreb, 6. januarja. Dne 6. januarja 1920 so se sestali v Zagrebu narodni poslanci iz zasedenega ozemlja, da vzamejo na znanje poročilo deputacije iz njihove srede, ki je bila v Parizu, da razloži mirovni konferenci zahteve in pritožbe prebivalstva, ki ga zastopajo omenjeni poslanci. Izvajanja deputacije so bila sprejeta z odobravanjem. Po razpravi o zunanje in notranjepolitičnem položaju naše države in o razmerah v zasedenem ozemlju so poslanci soglasno sklenili, da se v svrhu kar najenergičnejšega zastopanja interesov naroda iz zasedenih krajev združijo v neodvisno parlamentarno združenje poslancev iz zasedenega ozemlja.

— **Z Lošinja.** LDU Beograd, 7. januarja. O. Ante Andrijevič, zastopnik kvarnerskih otokov, je iz Lošinja poslal brzojanko, kjer jo prosi za pomoč, da se odrešijo ti otoki, laguna Lošinja bi bila tem občetnejša, ker je otok velikega pomena za brodarstvo in ladjedelstvo. Nad 75% prebivalstva je hrvatskega, dočim je samo 27 oseb na otoku. V naslednjem primeru naj bi se odpravila laguna Lošinja.

— **Zaradi Visa.** LDU Split, 4. januarja. (DDU) Povodom vesti, da bi Vis mogel pripasti Italiji, se je v vsej nezasedeni Dalmaciji med prebivalstvom pojavilo močno gibanje za priklonitev Visa Jugoslaviji.

— **Spopadi s karabinjeri.** LDU Split, 4. januarja. (DDU) Na božične praznike je bilo v Rogoznici, v Tlesnem, Vodcah in Kninu več resnih spopadov med prebivalstvom in karabinjeri. Več oseb so zaprli zaradi popevanja naše himne.

— **Zadruga zveza v Splitu.** LDU Split, 6. januarja. (DDU) Zadruga zveza otvori zadrugni tečaj, ki bo trajal mesec dni. Svrha tečaja je, odgojiti osebe, ki bi bilo sposobno poslovati po zadruhah in razširjati misel združništva. Prvi tečaj se je končal z lepim uspehom. Sodelovalo je 43 udeležencev iz Zagorja in Primorja. Za ta novi tečaj se je dosedaj prijavilo 30 obiskovalcev.

— **Z bikovko gredo nad naše ljudi.** LDU Split, 4. januarja. (DDU) Poveljnik posadke v Primostenu je dal z bikovko bičati Mata Huličeva. Skorina in Dupina, ker so se protivili rekviziciji polja. Huličeva so aretirali in oddali vojaškemu sodišču v Zadru.

— **Vračajoči se Italijani.** LDU Split, 4. januarja. (DDU) Iz Šibenika in okolice odhajajo vsak teden večji transporti odpuščenih vojakov v Italijo. V Šibenikiški luki je sedaj samo pet vojnih ladij.

— **Božič v Splitu.** LDU Split, 6. januarja. O priliki proslave božičnega dne je praznovalo vse mesto. Pri veličastnem sprevodu so sodelovale tri godbe, splitska, solinska in vranjska.

Med prepevanjem narodnih pesmi se je izpreved ustavil pred stanovanjem generala Miliča, kjer je general čestital vojakom, a vojniki njemu. Nato se je izpreved napotil na utrdbu, spremeljan od šestoro vozov polnih jestvin in vina, ki so jih podarili meščani vojakom splitske trdnjave. Na trdnjavi je voščil neki meščan vsem udeležencem vesele božične praznike, nakar se je razvil na dvorišču trdnjave ples. Po plesu se je meščanstvo med popevanjem rodoljubnih pesmi in »Zivio« klic vladarski hiši in Jugoslaviji, vrnilo v mesto in razšlo.

— **Novo leto v Šibeniku.** LDU Split, 4. januarja. (DDU) Na novega leta dan je bilo v Šibeniku konsignirano vojaštvo, ker so se ball manifestacij prebivalstva.

— **Spopadi v Zadru.** LDU London, 5. januarja. (ČTU) »Times« javlja iz Zadra: Spopadi med vladnimi četami in D'Annunzijevimi vojniki se ponavljajo. V mestu vlada razburjenje. Vsa gledališča in kinematografi so zaprti.

Narodno gospodarstvo.

— **Zagrebska borza** dne 5. januarja: dolarji 88—92 K, nemške marke 225 K, leji 209 K, dinarij (blago) 405 K, napoleonori 340, francoski franki 990 K.

— **Dunajska borza** dne 5. januarja: jugoslovenske 191, lire 1420 K, francoski franki 1700 K, švicarski franki 3700 K, napoleonori 680 K, marke 400 K, 1 dolar 175 K, lei 520 K.

Sokolstvo.

Primorski sokolski krožek v Ljubljani. Danes, dne 9. januarja ob 20. uri se vrši tretji debatni večer v posebni sobi kavarn »Zvezda«. Sestre in bratje, pridite polnoštevilno! K seji vabimo tudi druge Sokole in akademike — begunce.

— **Telovadno društvo Sokol na Igu** ima svoj redni občni zbor dne 11. januarja ob 3. popoldne v gostilni brata Gerbeca. Dnevni red: Volitev novega odbora za tekoče leto. Odbor.

— **Sokol v Medvohah** ima svoj I. redni občni zbor 11. januarja 1920, ob 3. popoldne, v slučaju nesklepnosti pol ure pozneje v knjižnici pri »Novljanu«.

— **Telovadno društvo Sokol v Laškem** ima svoj prvi redni občni zbor dne 11. januarja t. l. ob 7. zvečer v prostorih Čitalnice (poprej nemška šola) v Laškem.

— **Telovadno društvo Sokol v Svetni** vesi na Koroškem ima svoj prvi redni občni zbor, dne 11. januarja 1920. v telovadnici.

Turistika in sport.

— **Slov. planislsko društvo** (Osrednji odbor) naznanja, da ima svojo pisarno na Kralja Petra trgu št. 2, levo, prtilčno (poleg odvjetniške pisarne dr. Tominskega), kamor naj se blagovolijo vsi interesi v planislskih zadevah ustno ali pisмено obracati. — **Članske izkaznice** za leto 1920 so že izpolnjene. Jako drago bi nam bilo, ako bi se potrudilo mnogo članov ponje v goromeno pisarno, da se obrani društvo sedanjih dragih režijskih stroškov. — **Planislski ples** se bo vršil letos dne 1. februarja v vseh prostorih Narodnega doma, na katero pridetev vabimo in že danes opozarjamo vse prijatelje slov. planistva. — **Tajništvo Slov. plan. društva.**

— **Sport in turistika.** Smuški tečaj za začetnike v letu 1920. Dame in gospode, ki reflektirajo na brezplačni poduk v letošnjem smuškem tečaju za začetnike, naj se blagovolijo čimprej priložiti ustmeno ali pismeno (ime, poklic, stanje) v podpisano mesto uradu. — Program tečaja se objavi pravočasno po časopisih. Tourist-Office, Ljubljana.

— **Športni klub »Hrta«** opozarja svoje člane, člani mlajše, ki računajo na uvrstitev v tečajni tečaj, ponovno na društveno telovadno. Telovadna se vrši na I. delu gimnastičnega poudarila in traja od 18. do 21. ur.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 8. januarja 1920.

— **Kdaj se vrne prestolonaslednik?** Nj. Visokost prestolonaslednik regent Aleksander se ne vrne v Beograd pred pravoslavnim Novim letom.

— **Poslovanje tukajšnjega italijanskega delegata.** Na dopise v nekaterih listih, ki se nanašajo na uradovanje tukajšnjega italijanskega delegata g. Summonte, je izvedel ljubljanski dopisni urad iz uradnega vira, da g. italijanski delegat uraduje vsak dan od 9. do 13. ure in od 16. do 20. ure. Odsoten je bil g. delegat samo v času zaprtja mej, ko se je vršilo kolkovanje bankovcev, in v zadnjih dneh, ko je odpoval v službenih poslih v Beograd. Napadi na g. Sommonte glede njegovega poslovanja so torej neumestni.

— **Kje je usnje?** Znano je, da se je pred nedavnim časom zaplenilo velike količine usnja v Polakovih tovarnih in pri drugih trgovcih. Predpisale so se tudi za usnje maksimalne cene. Od tega časa pa je izginilo vse usnje in ga ni dobiti prav nikjer, niti za drag denar. Prosimo vlado, naj ukrene vse potrebno, da pride usnje zopet na dan in da ga predvsem dobe čevljarji, ki bodo sicer morali ustaviti svojo obrt, ako se jim ne preskrbi pravočasno potrebnih količin blaga.

— **Borba proti navijalcem con v Zagrebu.** Poročali smo že, da je bilo v Zagrebu kaznovanih 18 trgovcev na občutne kazni radi navijanja cen. Kaznovani so bili ti: le: Ljudevit Gersdorfer, trgovec s klobuki, na 1 mesec zapore in na globo 20.000 K, Izidor Weiser, trgovec s špecerijskim blagom, na 14 dni zapore in na globo 10.000 K; Simon Seligmann, trgovec s špecerijskim blagom, na 8 dni zapore in na globo 10.000 K; Edvard Hahn, trgovec z modnim blagom, na 8 dni zapore in na globo 10.000 K; Erazem Šohel, trgovec s špecerijskim blagom, na 14 dni zapore in na globo 10.000 K; Anton Goldschmid, trgovec z manufakturnim blagom, na 5 dni zapore in na globo 5000 K; Filip Rosett, trgovec s konfekcijskim blagom, na 14 dni zapore in na globo 10.000 K; Katarina Signar, rokovičarica, na 3 dni zapore in na globo 1000 K; Julij Kollman, manufakturnist, na 5 dni zapore in na globo 2000 K; Vinko Tušek, čevljar, na 5 dni zapore in na globo 10.000 K; Oton Neumann, na 14 dni zapore in na globo 10.000 K; Ljudevit Wolf, trgovec s čevlji, na 8 dni zapore in na globo 3000 K; Hugon Fleisch, trgovec z manufakturnim blagom, na 8 dni zapore in na globo 5000 K; Leopold Fuchs, trgovec z manufakturnim blagom, na 2 dni zapore in na globo 2000 K; Ignacij Hahn, trgovec s kožuvinami, na 5 dni zapore in na globo 10.000 K; Matilda Vajda, trgovka s klobuki, na 5 dni zapore in na globo 5000 K; Josip Löwinger, trgovec s kmetijskimi produkti, na 1 dan zapore in na globo 1000 K in Gjur Simonič, čevljar, na 8 dni zapore in na globo 1000 K. Vse te globo pripadejo fondu za nabavo življenjskih potrebščin za siromašno prebivalstvo v Zagrebu. Izvzemši dveh, treh, so vsi kaznovani židje.

— **Vzpostavitev prehodnih železniških zvez z Italijo.** Vslad prizadevanja generalnega civilnega komisariata in funkcionarjev tukajšnje železniške direkcije, dalje ravnatelja kraljeve carinarne in drugih interesiranih železniških ravnateljev se je sklenilo na konferenci v Ljubljani vzpostaviti direkten mednarodni potniški in blagovni promet med Italijo in novimi državami, nastalimi na ozemlju nekdanjega avstro-ogrskega cesarstva. Vslad tega je bil odprl dne 16. decembra l. l. prehodni promet čez Looz, dne 1. t. m. pa promet skozi bolhinjski predor in čez Kranjsko Goro. Vzpostavitev teh zvez sprejemajo tukajšnji trgovski in industrijski ter ostali interesirani krogi z velikim zadovoljenjem.

— **Suspendirana odvjetnika.** »Uradni List« priobčuje objavo odvjetniške zbornice v Ljubljani, da je v zmislu disciplinarnega statuta dru Otton Walentschagu v Ljubljani ustavljeno izvrševanje odvjetništva za dobo šestih mesecev.

— **Ena milijarda papirja v enem tednu.** Na Dunaju so napisali v enem tednu za eno milijardo novih bankovcev. Ali se je potem čuditi, da njima avstrijski bankovec sploh nobene vrednosti več? Z ozirom na to dejstvo piše »Neue Freie Presse« na uvodnem mestu: »V tiskarni bankovcev so pričeli z nočnim delom. Banka se je bala, da bi brez izrabe delavnega časa ne mogla dobavljati vsega, kar zahteva od nje finančna uprava. Od 30 centimov je papirna krona padla v enem letu na 3 centime, in Avstrija še vedno tiska bankovce za pol in tričetrt milijarde, da za celo milijardo akoro vsak teden... Takšno stanje je najtežja kriza, ki jo je kdaj doživelo kakšno ljudstvo... Mi padamo nazaj v ednolasto gospodarskega barbarstva, v čem, ko se s afrkanskimi plemeni poudarja, ni nič drugače.«

Imam na voljo dve lahki sani za enega konja in eno za dva, na se dve pri prodajalcu Anton Jankoviču, Korošci. 114

Stavovale s tremi sobami in kuhinjo v sredini mesta se zamenja za stavovale z eno sobo in kuhinjo. Lepe, svetle, nove pod „Stavovale“ na upravo „Slov. Naroda“. 126

Koristinja popolnoma večja slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi in nemškega jezika, se tako sprejme. Ponudbe s poštno predal št. 81. 127

Arbid na delo in drobno ter kartidne svetilke pripravila trdnica Brzina & Pritich, Ljubljana, Cankarjeva ul. 1. 10511

Resten, samostojen knjigovodja ali knjigovodkinja se sprejme takoj pod „Stavovale“ na upravo „Slov. Naroda“. 126

Proda se fina popolnoma nova, iz mirnega časa s svilnatim podolgovatim model, po meri narejena, oblačila, radi smrti po nizki ceni. Polotnik, krojač, Selenburgova ul. 61. 152

Veje djevoice za sav kučni posao, ena je za odmah, uz dobru plaču i obar postupak. Samo takove, koje su kuhane i poštene, te računaju na dulje jamčenje, neka se obrate na naslov: L. Oč. trgovac, Sisak. 25

Veja trgovina z mehanim blagom v kakem prometnem kraju se vzame najem ali se na pod ugodnimi pogoji ventuelno s posestvom vred kuni v ast. Ponudbe pod „Veja trgovina 1920/23“ na upravo tega lista. 163

Planino z desetletno garancijo trdnice Trautwein, fabrikat iz l. 1917 mitacija ebenovine v popolnoma dobrem stanju, na prodaj. Natančneje se poizve le potom „Anončni zavod Drago Beseljak, podružnica Maribor, Gregorčičeva ul. 6. (Schillerstrasse). 148

Zenitna ponudba. Rad bi se seznanil z gospodično ali dovo zaradi pomankanja sorodnikov ali bi imela svojo domačijo. Star sem 30 l. imam 8. tisoč prihrankov. Ponudbe na uprav. Slov. Naroda pod „Kmetki stan/125“. 148

Dr. Volavšek zopet ordinira v Ljubljani, Stritarjeva ul. št. 3.

Sprejeto se spretna modistka. Mesečna plača 800 kron. Ponudbe z natančno navedbo dosežanega službovanja naj pošljejo le izborne prve moči pod šifro „Modni salon v Ljubljani“ na upravo tega lista. 130

Oglas. Dobavitelj lesa za celulozo in lesovino naj blagovolijo poslati oferto vagon naložen ner ma tovarni za lepenco družba z o. z. Sladka gora, železniška postaja in pošta Trnava ob Muri. Pri ponudbah naj se vpošteva možnost trajne dobave. 102

Pozor! Pozor! Okoro popolnoma nov, samo dvakrat rebrljen in valj, delo izpred vojne, s finim usninem prevlečen in na peresni pripraven za invalide, mrtvoudne ali sploh na nogah pohabljen, se prod. Ponudbe ali ogleda se lahko pri Franc Ziebnik, posestnik in gostilna: Nemec, Libelice, Koroško. 141

Pozor! Posedstvo v Slov. Bistrici v sredini dveh cestah, velik stavbeni prostor, enonadstropna hiša (5 stanovanj in kopalnica), enonadstropno gospodarsko poslopije (3 stanovanja, delavnica, vsi potrebni gospodarski prostori, velika remiza), velika dvorana, 2 vodnjaka 7200 m zemljišča, 4 orali polja — se eventuelno prod. Natančnejši pogoji in opisi le potom Anončni zavod Drago Beseljak (Podružnica) Maribor, Gregorčičeva ul. 6. (Schillerstrasse), pod „Posedstvo 7090“. 149

Prima bosanske: slive v zabojih po 15 kilogr.

Kava, čaj, Cokolada, Kakao, Kavi priprave, Konjak, Rum, Likorji, Sampanje, Namizno vino, Mandelini, Rozine, Oljave, Paradizniki

Jos. Fabiani, Ljubljana Ra-pošila po celem kraljestvu od 5 kg naprej poštne prosto.

Stare kovine, baker, medenina, lo-zila, kupuje po najvišjih cenah Brzina & Pritich, Ljubljana, Cankarjeva ul. 1. 10510

Katera dobra, zanodiliva gospodinja bi bila pripravljena vzeti mlado mater z dojenčkom v popolno oskrbo. Blagohotne ponudbe z navedbo zahtev pod „Dojenček 1920/23“ na upravo „Slovenskega Naroda“. 89

Gospodu, pozor! Obleko obnošeno za moške in ženske kupujem za uporabo za kmetijske delavce ali dam v zameno slanino in prekajeno meso. Ponudbe se prosijo na naslov Anton Kovačič, posestnik v Sakalet 2. pošta Pilišnja, Slovenija. 122

Knjigovodkinja ki zna samostojno sestavljati bilanco, ki je nadalje v besedi in pisavi popolnoma zmožna slovensčine in nemščine in ki zna stenografijo in strojepisje, se takoj sprejme pod zelo ugodnimi pogoji. Prednost imajo one, ki so že delovale v pisarnah lesnih trgovin, oz. kmetijskih obratih. Ponudbe z navedbo plače je pošiljati na graščino v Libelcih, Koroško. 115

Pri premogovniku v Hrastniku se s l. svečanom t. l. razpisuje služba **poduradnika.** Reflektira se samo na moči, ki so v računanju popolnoma zanesljive ter izurjene v strojepisju. Plača po dogovoru. Lastnoročno pisane prošnje z izričevali o šolski predizobrazbi in o dosežanjih službovanju naj se blagovolijo poslati do 20. t. m. na rudniško ravateljstvo Hrastnik. 116

Prva jugoslovanska tovarena čistilnega praha nudi pomade bele — rdeče, prah v zavitkih, kakor tudi beli izvleček „SIDOLIN“ — tekočina v malih steklenicah — najboljše čistilo za vse kovine.

A. Radesich nasl., Kamnik Zastopnik za Slovenijo Ivan Keželj, Ljubljana Tržaška cesta 27. Prah se razpošilja tudi v celih vagonih.

Kovači! Proda se kompletne opreme cele kovačnice, vse številne orodje v najboljšem stanju, meh. stroji itd. 300 novih podstav. t. dr. Nudi se Vam ugodna prilika — Kp. pove upravitelju „Slov. Naroda“. 94

Donatav beležni toledar 1920 se dobi v vaših trgovinah s papirjem Gama K 8 — prihodnji poštni. — Kjer ni trgovin, naj se naroči direktno pri ljubljanski kartonažni tovarni **I. BONAČ, sin v Ljubljani.** Pri poštini naročilih raj se denar pošlje naprej. 101

Vsahe množine pravega kostanjevega lesa kupi za takoj in dobavo do konca maja tega leta Rudolf Dergan, trgovec, Laško, in prosi tozadevne ponudbe za 100 kg franko vagon mahladalna postaja.

Zahvala. Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom bolezn in smrti našega srčnoljubljenega sina oziroma brata in nečaka, gospoda

Viljema Lipovšek izrekamo vsem najprišernejšo zahvalo. Posebej pa se zahvaljujemo pevskemu društvu „Slavec“ za krasne žalostinke, vsem darovateljem krasnega cvetja in vsem ki so spremlili draga pokojnika na njega zadnji poti.

V Ljubljani, 7. jan. 1920. **Zalujoči ostali.** Mostni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala. Ker nam je ob priliki smrti našega nepozabnega soproga, ošir. očeta, brata, bratranca in strica, gospoda

Ivana Lušina lesnega trgovca in posestnika došlo toliko izrazov iskrenega sočutja, da nam je nemogoče se vsakemu posebej zahvaliti, storimo to tem potom. Srčno se zahvaljujemo vsem skupaj za v toliki meri izkazano sočutje in udeležbo pri pogrebu, kakor tudi za vsestransko darovane vence.

Posebno zahvalo pa izrekamo pred. gg. duhovnikom, obema pevskima društvoma za krasne žalostinke, deputacijam: požarne brambe, živinorejske zadruge, društva „Velika Gora“, slavnemu učiteljskemu zboru ter šolski mladini in vsem ostalim, ki so priložili od blizu in daleč spremit blagega rajnega k zadnjemu počitku. — Bog plati!

V Sežani, dne 1. januarja 1920, **Zalujoča soproga in otroci.**

„CELERITAS“ Jugoslovansko otpremničko importno i eksportno d. d. **Ulca br. 82 ZAGREB Telef. 6-45** Podružnice: ZEMUN, SARAJEVO, MARIBOR, WIEN, Gonzagag, 16.

PRIMA: sve zbirne i vagonke otpreme iz Njemačke Austrije za cijelu Jugoslaviju i obratno. **ZBIRNI PROMET:** Wien—Zagreb, Zagreb—Zemun—Beograd, Novisad. Wien—Zagreb, Zagreb—Sarajevo—Mostar. 10841

KUPUJE I PRODAJE: sve vrsti robe na vlastiti račun kao što i u komisiju.

Slovenska eskomptna banka v Ljubljani. Ljubljana, decembra 1919.

Vabilo na **subskripcijo** 15.000 novih delnic po K 400- nom. v skupnem znesku K 6.000.000-

P. n. Izredni občni zbor Slovenske eskomptne banke v Ljubljani, ki se je vršil dne 28. septembra 1919, je sklenil z ozirom na ugodni razvoj vseh bančnih poslov ter imajoč pred očmi važne narodno-gospodarske naloge, zvišati delniško glavnico od

4.000.000- na 10.000.000- kron. Na podlagi pooblastila navedenega občnega zbora je podpisani upravni svet sklenil provesti to zvišanje pod sledečimi pogoji:

1. Delniška glavnica od K 4.000.000- se zviša z izdajo 15.000 delnic po K 400- nom., torej za 6.000.000-, na K 10.000.000-.

2. Posestnikom starih delnic se ponudi 2.500 novih delnic in to na način, da stari delničarji sprejmejo na vsake 4 stare delnice 3 nove po kurzu K 400-, pri čemer K 5- pri delnici za stroške izdaje delnic.

3. Ostanek od 2.500 delnic se da na razpolago novim subskribentom in starih delničarjem, v kolikor isti žele podpisati več delnic, kot jim po zgornjem razmerju pripada po kurzu K 500-, pri čemer K 5- pri delnici za stroške izdaje delnic.

4. Nove delnice participirajo na dobičku zavoda za leto 1920.

5. Subskripcijski rok traja od 20. decembra 1919 do 10. januarja 1920.

6. Protivrednost podpisanih delnic se mora vplačati takoj, najkasneje 10. januarja 1920. Na vplačila za nedodeljene delnice povrnemo 3%, obresti do vrnitve denarja.

Za žanje upna izreče delniško društvo izvršnega strokovnjaka. Več se bo postavljeno spoznanje (poljudni peč) namičenje dobro in trajno. Ponudba na Slovenskem narodni zavod. Zastopnik Jarjovska 31. pod šifrom „Varno 781“. 119

Zahvala. Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom bolezn in smrti našega srčnoljubljenega sina oziroma brata in nečaka, gospoda

Viljema Lipovšek izrekamo vsem najprišernejšo zahvalo. Posebej pa se zahvaljujemo pevskemu društvu „Slavec“ za krasne žalostinke, vsem darovateljem krasnega cvetja in vsem ki so spremlili draga pokojnika na njega zadnji poti.

V Ljubljani, 7. jan. 1920. **Zalujoči ostali.** Mostni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala. Ker nam je ob priliki smrti našega nepozabnega soproga, ošir. očeta, brata, bratranca in strica, gospoda

Ivana Lušina lesnega trgovca in posestnika došlo toliko izrazov iskrenega sočutja, da nam je nemogoče se vsakemu posebej zahvaliti, storimo to tem potom. Srčno se zahvaljujemo vsem skupaj za v toliki meri izkazano sočutje in udeležbo pri pogrebu, kakor tudi za vsestransko darovane vence.

Posebno zahvalo pa izrekamo pred. gg. duhovnikom, obema pevskima društvoma za krasne žalostinke, deputacijam: požarne brambe, živinorejske zadruge, društva „Velika Gora“, slavnemu učiteljskemu zboru ter šolski mladini in vsem ostalim, ki so priložili od blizu in daleč spremit blagega rajnega k zadnjemu počitku. — Bog plati!

V Sežani, dne 1. januarja 1920, **Zalujoča soproga in otroci.**

Helena Pečenko preminula po dolgi bolezni v 54. letu svoje starosti dne 7. jan. t. l. ob pol 13. uri. Pogreb se vrši v petek, dne 9. t. m. ob 15. uri izpred hiše žalosti, Hradskega vas št. 10.

V Ljubljani, dne 7. januarja 1920. **Daniilo, Silvan, Lidija, Pavel, otroci.**

Friderik Raitharek rodbina Engelsberger-Raitharek naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljani sin, oz. brat, gopod

Friderik Raitharek ražuski revident, po dolgi, težki bolezni v starosti 37 tet, previden s sv. zakramenti, danes 7. januarja, mirno in vdano v Gospodu zaspal.

V TRŽIČU, 7. januarja 1920.

MICI WUCHERER dne 7. t. m. ob 8. uri zjutraj nenadoma preminula. Pogreb drage pokojnice bo v petek, dne 9. t. m. ob 10. uri dopoldne na farno pokopališče.

V Losenah, 8. januarja 1920. **Zalujoči ostali.**

Zahvala. Povodom smrti naše preljube, nepozabne mamice, stare mamice, tele, gospe

Alojzije Stritar roj. Kračman se tem potom srčno zahvaljujemo pred. duhovnikom in vsem, ki so sočutno tečili naše boli ob prebriski izgubi ter se v počastje spomina na predrago rajnico v tako obilnem številu udeležili njene zadnje poti k večnemu počitku.

Zalujoči ostali.

Zahvala. Povodom smrti naše preljube, nepozabne mamice, stare mamice, tele, gospe

Alojzije Stritar roj. Kračman se tem potom srčno zahvaljujemo pred. duhovnikom in vsem, ki so sočutno tečili naše boli ob prebriski izgubi ter se v počastje spomina na predrago rajnico v tako obilnem številu udeležili njene zadnje poti k večnemu počitku.

Zalujoči ostali.

Zahvala. Povodom smrti naše preljube, nepozabne mamice, stare mamice, tele, gospe

Alojzije Stritar roj. Kračman se tem potom srčno zahvaljujemo pred. duhovnikom in vsem, ki so sočutno tečili naše boli ob prebriski izgubi ter se v počastje spomina na predrago rajnico v tako obilnem številu udeležili njene zadnje poti k večnemu počitku.

Zalujoči ostali.

Zahvala. Povodom smrti naše preljube, nepozabne mamice, stare mamice, tele, gospe

Alojzije Stritar roj. Kračman se tem potom srčno zahvaljujemo pred. duhovnikom in vsem, ki so sočutno tečili naše boli ob prebriski izgubi ter se v počastje spomina na predrago rajnico v tako obilnem številu udeležili njene zadnje poti k večnemu počitku.

Zalujoči ostali.

Zahvala. Povodom smrti naše preljube, nepozabne mamice, stare mamice, tele, gospe

Alojzije Stritar roj. Kračman se tem potom srčno zahvaljujemo pred. duhovnikom in vsem, ki so sočutno tečili naše boli ob prebriski izgubi ter se v počastje spomina na predrago rajnico v tako obilnem številu udeležili njene zadnje poti k večnemu počitku.

Zalujoči ostali.

Za žanje upna izreče delniško društvo izvršnega strokovnjaka. Več se bo postavljeno spoznanje (poljudni peč) namičenje dobro in trajno. Ponudba na Slovenskem narodni zavod. Zastopnik Jarjovska 31. pod šifrom „Varno 781“. 119

Zahvala. Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom bolezn in smrti našega srčnoljubljenega sina oziroma brata in nečaka, gospoda

Viljema Lipovšek izrekamo vsem najprišernejšo zahvalo. Posebej pa se zahvaljujemo pevskemu društvu „Slavec“ za krasne žalostinke, vsem darovateljem krasnega cvetja in vsem ki so spremlili draga pokojnika na njega zadnji poti.

V Ljubljani, 7. jan. 1920. **Zalujoči ostali.** Mostni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala. Ker nam je ob priliki smrti našega nepozabnega soproga, ošir. očeta, brata, bratranca in strica, gospoda

Ivana Lušina lesnega trgovca in posestnika došlo toliko izrazov iskrenega sočutja, da nam je nemogoče se vsakemu posebej zahvaliti, storimo to tem potom. Srčno se zahvaljujemo vsem skupaj za v toliki meri izkazano sočutje in udeležbo pri pogrebu, kakor tudi za vsestransko darovane vence.

Posebno zahvalo pa izrekamo pred. gg. duhovnikom, obema pevskima društvoma za krasne žalostinke, deputacijam: požarne brambe, živinorejske zadruge, društva „Velika Gora“, slavnemu učiteljskemu zboru ter šolski mladini in vsem ostalim, ki so priložili od blizu in daleč spremit blagega rajnega k zadnjemu počitku. — Bog plati!

V Sežani, dne 1. januarja 1920, **Zalujoča soproga in otroci.**

Helena Pečenko preminula po dolgi bolezni v 54. letu svoje starosti dne 7. jan. t. l. ob pol 13. uri. Pogreb se vrši v petek, dne 9. t. m. ob 15. uri izpred hiše žalosti, Hradskega vas št. 10.

V Ljubljani, dne 7. januarja 1920. **Daniilo, Silvan, Lidija, Pavel, otroci.**

Friderik Raitharek rodbina Engelsberger-Raitharek naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljani sin, oz. brat, gopod

Friderik Raitharek ražuski revident, po dolgi, težki bolezni v starosti 37 tet, previden s sv. zakramenti, danes 7. januarja, mirno in vdano v Gospodu zaspal.

V TRŽIČU, 7. januarja 1920.

MICI WUCHERER dne 7. t. m. ob 8. uri zjutraj nenadoma preminula. Pogreb drage pokojnice bo v petek, dne 9. t. m. ob 10. uri dopoldne na farno pokopališče.

V Losenah, 8. januarja 1920. **Zalujoči ostali.**

Zahvala. Povodom smrti naše preljube, nepozabne mamice, stare mamice, tele, gospe

Alojzije Stritar roj. Kračman se tem potom srčno zahvaljujemo pred. duhovnikom in vsem, ki so sočutno tečili naše boli ob prebriski izgubi ter se v počastje spomina na predrago rajnico v tako obilnem številu udeležili njene zadnje poti k večnemu počitku.

Zalujoči ostali.

Zahvala. Povodom smrti naše preljube, nepozabne mamice, stare mamice, tele, gospe

Alojzije Stritar roj. Kračman se tem potom srčno zahvaljujemo pred. duhovnikom in vsem, ki so sočutno tečili naše boli ob prebriski izgubi ter se v počastje spomina na predrago rajnico v tako obilnem številu udeležili njene zadnje poti k večnemu počitku.

Zalujoči ostali.

Zahvala. Povodom smrti naše preljube, nepozabne mamice, stare mamice, tele, gospe

Alojzije Stritar roj. Kračman se tem potom srčno zahvaljujemo pred. duhovnikom in vsem, ki so sočutno tečili naše boli ob prebriski izgubi ter se v počastje spomina na predrago rajnico v tako obilnem številu udeležili njene zadnje poti k večnemu počitku.

Zalujoči ostali.

Zahvala. Povodom smrti naše preljube, nepozabne mamice, stare mamice, tele, gospe

Alojzije Stritar roj. Kračman se tem potom srčno zahvaljujemo pred. duhovnikom in vsem, ki so sočutno tečili naše boli ob prebriski izgubi ter se v počastje spomina na predrago rajnico v tako obilnem številu udeležili njene zadnje poti k večnemu počitku.

Zalujoči ostali.

Zahvala. Povodom smrti naše preljube, nepozabne mamice, stare mamice, tele, gospe

Alojzije Stritar roj. Kračman se tem potom srčno zahvaljujemo pred. duhovnikom in vsem, ki so sočutno tečili naše boli ob prebriski izgubi ter se v počastje spomina na predrago rajnico v tako obilnem številu udeležili njene zadnje poti k večnemu počitku.

Zalujoči ostali.

Za žanje upna izreče delniško društvo izvršnega strokovnjaka. Več se bo postavljeno spoznanje (poljudni peč) namičenje dobro in trajno. Ponudba na Slovenskem narodni zavod. Zastopnik Jarjovska 31. pod šifrom „Varno 781“. 119

Zahvala. Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom bolezn in smrti našega srčnoljubljenega sina oziroma brata in nečaka, gospoda

Viljema Lipovšek izrekamo vsem najprišernejšo zahvalo. Posebej pa se zahvaljujemo pevskemu društvu „Slavec“ za krasne žalostinke, vsem darovateljem krasnega cvetja in vsem ki so spremlili draga pokojnika na njega zadnji poti.

V Ljubljani, 7. jan. 1920. **Zalujoči ostali.** Mostni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala. Ker nam je ob priliki smrti našega nepozabnega soproga, ošir. očeta, brata, bratranca in strica, gospoda

Ivana Lušina lesnega trgovca in posestnika došlo toliko izrazov iskrenega sočutja, da nam je nemogoče se vsakemu posebej zahvaliti, storimo to tem potom. Srčno se zahvaljujemo vsem skupaj za v toliki meri izkazano sočutje in udeležbo pri pogrebu, kakor tudi za vsestransko darovane vence.

Posebno zahvalo pa izrekamo pred. gg. duhovnikom, obema pevskima društvoma za krasne žalostinke, deputacijam: požarne brambe, živinorejske zadruge, društva „Velika Gora“, slavnemu učiteljskemu zboru ter šolski mladini in vsem ostalim, ki so priložili od blizu in daleč spremit blagega rajnega k zadnjemu počitku. — Bog plati!

V Sežani, dne 1. januarja 1920, **Zalujoča soproga in otroci.**

Helena Pečenko preminula po dolgi bolezni v 54. letu svoje starosti dne 7. jan. t. l. ob pol 13. uri. Pogreb se vrši v petek, dne 9. t. m. ob 15. uri izpred hiše žalosti, Hradskega vas št. 10.

V Ljubljani, dne 7. januarja 1920. **Daniilo, Silvan, Lidija, Pavel, otroci.**

Friderik Raitharek rodbina Engelsberger-Raitharek naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljani sin, oz. brat, gopod

Friderik Raitharek ražuski revident, po dolgi, težki bolezni v starosti 37 tet, previden s sv. zakramenti, danes 7. januarja, mirno in vdano v Gospodu zaspal.

V TRŽIČU, 7. januarja 1920.

MICI WUCHERER dne 7. t. m. ob 8. uri zjutraj nenadoma preminula. Pogreb drage pokojnice bo v petek, dne 9. t. m. ob 10. uri dopoldne na farno pokopališče.

V Losenah, 8. januarja 1920. **Zalujoči ostali.**

Zahvala. Povodom smrti naše preljube, nepozabne mamice, stare mamice, tele, gospe

Alojzije Stritar roj. Kračman se tem potom srčno zahvaljujemo pred. duhovnikom in vsem, ki so sočutno tečili naše boli ob prebriski izgubi ter se v počastje spomina na predrago rajnico v tako obilnem številu udeležili njene zadnje poti k večnemu počitku.

Romuald Hribarnik

davčni praktikant

Anica Klobučar

zaročena

6. januarja 1920.

Idrija

Ljubljana.

Odvetnik

Dr. Janko Mencinger

naznanja, da je odprl pisarno

v Mokronogu.

Dolniska družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg v Ljubljani.

Vabilo

k

rednemu občnemu zboru

Dolniska družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg v Ljubljani,

ki se vrši

dne 25. januarja 1920 ob 10. uri dop. v
Celju, v sejni dvorani Posojilnice.

Dnevni red:

1. Poročilo o bilanci za preteklo poslovno leto in nje odobrenje.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Sprememba pravil.
4. Emisija novih delnic.
5. Slučajnosti.

LAŠKI TRG, dne 5. januarja 1920.

Upravni svet.

- § 17. pravil: Vsaka delnica ima pri občnem zboru svoj glas.
- § 18. pravil: Delnice, za katere se hoče izvrševati pravico glasovanja, se morajo založiti najkasneje šest dni pred občnim zborom na mestih v pozivu označenih, in sicer proti legitimaciji, ki se glasi na položajno kovo ime in za katere mora biti razvidno tudi število delničarju pripadajočih glasov.
- § 19. pravil: Zaloge delnic morajo biti opremljene s še nezapadlimi kuponi.
- § 20. pravil: Vstop k občnemu zboru je dovoljen le proti pokazilu legitimacije.

Kot zadolžna mesta delnic so določena: Pivovarna v Laškem, Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Posojilnica v Celju in Savinjska posojilnica v Žalcu.

Vagonski in zbiralni promet

v Jugoslavijo iz Nemške Avstrije, Čehoslovaške in Nemčije

z zavarovanjem proti transportnemu riziku vseh vrst in spremstvo trasportov z zanesljivimi izkušeni organi ter zaporo vagonov s preiskušanim sistemom preskrbi

Central-Speditions-Bureau vormals Brüder Wittels Wien I., Biberstr. 8.

Važno!

Potpuni popis svih jugoslavenskih novina i časopisa

sadržavajući 200 političkih i službenih, 120 stručnih i društvenih a ostalo književno-kritičkih, ilustriranih, omladin- i teoloških

Izdao je upravo u „KURJERU VESNIKU“

:: nakladom knjižare ::

STJ. RUGLI,

knjižara knj. sveučilišta i jugoslavenska akademija

: u ZAGREBU, Mica, 30. :

:: uz cijenu 4 krune sa poštarinom, ::

Pisarna: Reiserjeva ulica 1.
Telefon št. 375Skladište: Koroška cesta 12.
Telefon št. 273Centrala:
Ljubljana**BALKAN**Podružnice:
Trst, DunajTrgovska, špedicijska i komisijska delniška družba usojz
si naznaniti glavnomu obćinstvu, da je s 1. prosincem t. l.
ustanovila v Mariboru 140

svojo podružnico

ki prevzema špedicije vseh vrst, prevažanje blaga, zacarinjenja, prevoze z nabiralnimi vozovi na vse strani, selitve s patentiranimi vozovi, prekmorske kupčije, uvoz ter izvoz raznega blaga, prodaja vsakovrstnega kolonialnega blaga na debelo. Ker je naša tvrdka največje domače podjetje te vrste v Jugoslaviji in ima najbolje zveze z inozemstvom, upamo, da bode poverili svoja cenjena naročila nam. Zagotavljamo Vas solidne in točne postrežbe.

Z odličnim spoštovanjem

„BALKAN“

trgovska, špedicijska
in komisijska delniška družba.

ZNAK „ITO“

„Sarko“

ZNAK „ITO“

Novo, po sestavi in načinu zdravljenja od vseh dosedanjih mazil drvenno razlikuje se **„Sarko“** proti **„ITO“** in **„Sarko“**. Vsega garanta, zadostujoča za eno odraslo osebo, sestoji iz „SARKO“ mazila št. 1, „SARKO“ mazila št. 2, „SARKO“ prah za posipanje, in natančnega navdila vporabe. Cena 15 K, po pošti 18 K. Izdeluje in razpošilja: **Lekarna v srebrnem sekutu, Brežice**.

Kupim **noviše HIŠO** z gostilno, kavarno
:: ali trgovino ali :: ki ima več prostorov,
dvorišče za trgovino bolj na promet. kraju

v Mariboru ali tudi v Ljubljani.

Prodajam ali zamenjam tudi dvonadstropno, v slogu vile zidano **hišo**, staro 15 let, s parketi, vodovodom in električno razsvetljavo, z lepim cvetličnim in sadnim vrtom, vse skupaj 600 □ klafter v najlepši legi v **Beljaku**. Dopisi pod „**HIŠA**“ pošta **St. Jakob v Rožu**.

DOŠLO

prvovrstno angleško blago za žakete, modne hlače, obleke itd. Na zalogi velika izbira doma izgotovljenih oblek za gospode in dečke ter vsako: vrstnega manufakturnega blaga, : srajc, samoveznic, športnih čepic, : : nogavic itd. itd. itd. : :

158

Invalidi in domu se vračajoči : vjetniki primeren popust ! :

Prva kranjska razpošiljalna

SCHWAB & BIZJAK

LJUBLJANA

Dvorni trg 3 Dvorni trg
: (Pod Narodno kavarno) :

Lastni modni atelje

NARODNA BANKA D. D. U ZAGREBU.

Zagreb, mjeseca januara 1920.

Povišenje glavnice od K 20,000.000 na 30,000 000

Poziv na subskripciju

25.000 komada dionica, glasećih na donosioca po K 400- naslovne vrijednosti u ukupnom iznosu od K 10,000.000-

P. n.

Na temelju svojedobnog ovlaštenja izvanredne glavne skupštine, odlučilo je ravnateljstvo Narodne banke d. d. provesti povišenje dioničke glavnice i emisiju novih dionica pod sljedećim uvjetima:

1. Dionička glavnica od 20,000.000— povisuje se izdajanjem novih 25.000 dionica po K 400— nom., dakle za K 10,000.000— na K 30,000.000—.
2. Posjednicima starih dionica pripada pravo na 2 stare dionice optirati 1 novu uz cijenu od K 445— po komadu nove dionice, zajedno sa 5% kamata od 1. siječnja 1920. do dana uplate.
3. Upisna mjesta primaju također upise novih dioničara uz tečaj od K 475— po dionici sa 5% kamata od 1. januara 1920. Ovima će ravnateljstvo od eventualno neoptiranih komada dodijeliti komade prema svojoj uvidljivosti.
4. Subskripcija počinje 10. januara, a svršava 31. januara 1920. a za subskripcije u Americi traje rok do 15. veljače 1920.
5. Nove dionice imaju kupon za godinu 1920., te im pripada pravo na dividendu za istu.
6. Protuvrijednost potpisanih dionica valja uplatiti odmah, a najkasnije do 31. januara 1920. odnosno 15. februara 1920. Uplate za nedodijeljene nove dionice povratiti će se skupa sa 3 1/2% kamata od dana uplate do povratka novca.
7. Subskripcija se objavlja odnosno primaju prijave:

U ZAGREBU: na blagajni zavoda

- BEOGRADU: Prometna banka
- BRODU n/S.: Banka i mjenjačnica Brdarić i drug, kao afilijacija Narodne banke
- DUBROVNIKU: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala
- LJUBLJANI: Ljubljanska kreditna banka d. d.
Kranjska deželna banka
Kmetijska posojilnica
- OSIJEKU: Banka J. Kraus i drug
Sve filijale zagrebačkih banaka
- na RIJEČI: Hrv. centralna banka d. d.
- u RUMI: Zadruga banka d. d.
- SARAJEVU: Hrvatska centralna banka

8. Posjednici starih dionica, koji žele u smislu točke 2. optirati nove dionice, valja da predlože kod gore označenih mjesta subskripcije: Točno ispunjenu i potpisanu prijavnicu uz naznaku popisa brojeva starih dionica (u koliko nisu kod zavoda u pologu) ili međutimnicu starih dionica.
9. Repartaciju dionica subskribiranih u smislu točke 3. pridržaje sebi ravnateljstvo.
10. Tečajni (slijedi) dobitak, koji se polučiti kod izdavanja novih dionica, ide u korist redovite pričuvene zaklade odbivši troškove emisije i pristojbe, te dotacije mirovinskih zavoda.

11. Za provedbu ove emisije stvoren je sindikat, koji zajamčuje uspjeh povišenja dioničke glavnice.

U SPLJETU: Zadruga savez

• ZEMUNU: Zemunska štedionica

dok uplate mogu uslijediti također kod svih zagrebačkih zavoda te nje-
nih filijala

U sjedinjenim državama:

U NEW-YORKU: Garanty Trust Co.

Emil Kiss, banker

• PITTSBURGHU PA.: Union Savings Bank

• AKRON O.: Depositors Savings & Trust Co.

• MC KEESPORT PA.: Jos. Roth & Co.

• YOUNGSTOWNU: Dollars Savings Bank

• ROCHESTER PA.: All Nations Bank